Biblioteca estense universitaria
Largo S. Agostino 337
I-41121 Modena MO
Tel ++39 + 59 222248
Fax ++39 +59 230195
b-este@beniculturali.it
http://bibliotecaestense.beniculturali.it

alfa.p.6.26

CORNAZZANO, ANTONIO

De excellentium virorum principibus ab origine mundi per aetates (in latino, distici)

Ms., 15. sec.

R. BIBLIOTECA
ESTENSE · DI
MODENA
P
6
26
(Lat. 872)

B.E.

DIVO · BORSIO · ESTEN · MV · AC · RE · DV · DE EX
CELLENTVM · VIRORVM · PRINCIPIBVS ·
AB · ORIGINE · MVNDI · PER · ETATES · ANTO
NII · CORNAZANI · PLACEN · OPVS · INCIPIT ·

ADmare cuncta fluunt princeps clarissime Borsi
flumina: nec tantis id mage crescit aqs:
& tibi multa ferunt certatim scripta poetę:
crescere sed nulla laus tua laude potest.

HInc me mens anceps: & musa retardat amicum
prinapis ad tanti limina ferre pedem.

PErdit opus stellas q uult numerare nitentes:
quiq; putat sūmam dicere barena tuam:

ASpiat & solis quicunq; intensius orbem
quid sol: aut qualis sit minus ille uidę.

SI tñ ex numero de te qs scribere uatum
audeat: & cęlum tangere velle manu:

HOc honus accipiat cuius cum gutture pleno
hausit castalii musa liquoris aquam.

ISmihi gustus abest: vix summo comminus ore
attigit aonios nostra thalia lacus:

&per me lauri nulla cum fronde uirescunt:
incultum cingit uilior alga caput.

NostraQ; debilibz audacia deficit alis
dum puto quem tua dux̄ continę aula uirū.

Castalius fons

Thalia.

B.E.

Titus. Stroça.

Lux Titus est vatum vobis: quem carmina tuscū.
phoenicem uero nomine nostra uocant.
Sed qr laudatur magnus breuiore propinquo:
admotoq; aurum nam magis ere nitet.
Huius apud citharam si me dignere sequentem
stridenti stipula te tñ ante canam.
Annue: nam tibi me peregrinum corpore q̃uis
absentem nullus fecit amore dies.
Forsan & illa canam que te sensisse iuuabit:
nam sonus in laudes omnis it iste tuas.
Heroum referens uiras ab origine mundi
ostendam horsi te magis esse deum.

Dux. Dor.

Forte deum dici vultu te nolle docebis:
fronteq; rugosa signa notanda feres.
Desine me timidum princeps terrere canentem.
ore nihil referas: sed precor aure notes.

DE HOMINIS CREATIONE LIBER PRIMVS

Varia opinio

HVmani generis veterum primordia/nullus
Explicata potuit sat ratione loqui.
Quis mihi cum reliqs ãtantibz igne creatũ:
condidit aut tantũ qs probat humor op?
Quisp inane satum crescentis dicere mundi
audeat: auctorem credimus esse deum.

Credimus: hecq; fides illa est & opinio fallax:
hoc q; vno ad celi scandimus astra gradu.
Lumina clam plebes vult graia promethea solis
furatum cretam mox atasse rudem.
Nil opus est figulis: minus est & credere dignum
dona dei que sunt furta fuisse viri.
Fecerat omnipotens mundū: mirabile uisu:
ethera q; & terras: quod q; erat omne nihil:
Corporib; q; poli dederat cum lumine vitam
telluri fruges: saxa: metalla: feras:
Cum cernens rebus que res usura creatis
esset: & artificem qs sequeretur honos:
Ipse sua digyto signauit imagine terram:
flansq; super mutum surge vir inqt opus.
Surgere iussus homo tremuit sine nomine primū
iuuit at hunc dextra: surgeq; dixit adam.
Est accepta manu manus omnipotentis abillo
pandenti vt somno lumina clausa graui.
Artifici ingentem similis miratus olympum
vir stetit: & pedib; coepit abire suis.
Vltimus indorum locus est oriente sub alto
eternas claudens delitiosus opes.
Dixerunt vero paradison nomine graii:
nam vite semp fertilis arbor inest.

Promethe?

VITA·ADAM·

Olympus

Paradisus

Murus igne?

Ambit & hunc feriens subter arx ignea celum
ver tn assiduum florida culta tenꝫ.
Irrigui fontes: & amoena vireta sb umbris
illa colunt gratę garrulitatis aues:
Hac deus in patria ciuem statuisse perenni
lege data proprio dicatur ore uirum.
Causa mali misero subiuncta est fęmina consors
femina felicis prima ruina uiri.

Draco

Quid referam lęsos uirosi dente draconis:
iratumq; iouem: quid data rura coli:
Hinc genus humanum: ac uarias quęsita partes
uita: labor certus: spesq; ętis inops.
Gloria ęlorum magno hinc sudanda labore:

Dis.

& uia ad obscuros ditis aperta lacus.
Hinc inter primos serpsit discordia fratres:
mensq; manus pręceps ad scelus omẽ fuit.
Tum deus ętheria ęli testatus ab arce
iam vindex posita dixit ad arma manu:
Nos fecisse hoiem (sic fans reserauerat imbres:
poenitet: occulitur grandine tristis humus.

Diluuiũ

Flumina fusa natant armenta parua trahunt
pastorum pisces introiere casas:
Amissis bobꝫ sup alta cucurrit arator:
& iuga vix mixtũ continuere genus.

Marmora nulla tibi princeps dignissime vero
iacta p emersum deucaliona canam.

Deucalion

Est miseratus amans hominem vir sanctior illo
quo mandante deo fit domus vna natans.

: VITA· NOE.

Silicea ut christum nasci: & te maxime princeps
fas forea: ambobz atqz erat orbis egens.

· DIVVS BORSIVS·

Hoc q& ille salus animi: tu corporis esses:
q rhadamantheo sceptra uigore geris.

rhadamanthus

Officium terris: quo iupiter astra gubernat
id facis: es terre tu deus, ille poli.

Iam mea non cessent dus ora rependere grates:
qui me temporibz esse dedere tuis.

Aurea quę cupii tam sub te cernere curru
secula, te saluo nunc mea uota sequor.

Aurea ętas

Lux est sca tui princeps natalis habenda
si iustum qd sit pessima terra vidę.

Tar dum gesta tui sup extollenda moramur:
quam deus axe pluit sub pede crescit aqua.

Cedendum est q̃uis fuga nil iuuę: atqz natatus:
aptius & laudes: & tua fca canam.

Ecce uides orbem celesti fonte sepultum
una maris facies cuncta creata tenę.

Arca natās

Est suspensa polum feriens subeunte procella
merce dei magno fœnore plena ratis.

Noe ꝓmus nauita

Diluuij fuga

Ille sup quecunq; uides unū ire p æquor
nouit: erat uentus limes & unda sequens.
Ille manu cælum primus tetigisse putat̃
nauita: nec stellis nomina fecit iners.
Querere diuitias ãt̃a subeunte fugaces
illis temporibus degenerantis erat.
At ıustum: rectum q; sequi: quę tu optime princeps
cuncta facis gradus hic solus ad astra fuit.
¶ Iupiter interea mitescere coeperat: vtq;
admisso poenam viderat esse parem.
Tum cæli stricto clause sunt cardine portæ:
obice quo pōito restitit unda uorax.
Tum tremulo stetit arca situ fugiente: recessit
finibꝫ & nereus clausus ut ante suis.
Est durata madens solito cum pondere tellus:
intraruntq; domū cuncta elementa suam.
¶ Hæc ubi composuit summi clementia pris.
nuncius aspexit sol propé pacis humū.
Lumine tum lachrymans tellus ostendit apto
funera: quę brutis esca futura forent.
Nec siccis oculis erexit ad æthera uultus
noe precibꝫ mulcens effera corda dei.
Ipse uiris de tot stratis egisse triumphum
indoluit: q̃uis orbis haberet opes.

Verba ſed hęc quem non potuiſſent moſſe deorum
ſis licet in ſuperis mars. polypheme, nero.
Audiit omnipotens: & reſpondere paranti
repreſſere diu funera uiſa ſonum.
Sępe grauem nares contra ſubſtrinxit odorem:
auertit q3 oculos impietate ſua.
Tandem pauca loquens í dixit amicę, timendum eſt
nil, odio hominum ſit mō finiſ, abi.
CTum rate de parua totus ſimul exiit orbiſ:
& ſua digreditur p loca quodq3 genus.
It noe p medias ſtrages: & fontis ab unda
iactatus titubat corde tremente ſenex.
Preteritiq3 maris fundum: piſces q3 relictos
miratur: mutis flętib3 ora madent.
Conditor hinc hoīs primus ioue dēus ab alto eſt:
& dia hic meruit alter in orbe deus.
Mox genuit natos: nati genuere nepotes:
eſtq3 auus. & proauus q modo ſolus erat.
Dum cano dux fingas naſcentes cernĕ, plenus
ante huius finem carminis orbis erit
CAt noe quo iuuenes diris auertere & auſis
flęns canit hęc: lachrymas pendula labra bibunt.
Iniicit horrorem: ſuperos monę & cĕ timendum:
paſſaq3 cum tremulo vertice damna refert.

Mars
Polyp̄em?
Noe hoīs cōditor
DIVVS·BORSIVS·
Noe prędicator.

Nunc orbem in pelagus uertit: nunc tractibꝫ ipſe
cuncta maris: palpant dum natat aſtra caput.
Aut homines ſocios confundit piſcibꝫ ipis:
hiq́ hitant montes: hi caua tecta freti.

Coruus ſegnis
Columba ceteris

Nunc uolucris damnat crudelia prandia foedę
nunc memorem reditus ceſpite laudat auem.
Nunc quot erat mundo menſes dn̄atus inani
dicit: habet finem nulla querela ſuum.
¶Mens tn̄ æqua deis: & corda potentia rerum
p memorata ſenis nil abiere viri.
Imó uſq́ intrandum vi prorſus ad æthera uentū est:
eq́ trahi æqlo mens data poſſe ioue.
Tum coeptę turres rebuſq́ audacia ſūmis
increuit. Nembroth criminis auctor erat.

·VITA·NEMBROTH·

DIVVS·BORSIVS

Iupiter

¶Grecia compoſitos tibi Dux excelſe gigantes
dicerę: & coei fca nefanda trucis.
Armatumq́ iouem cęli conducerę arce:
atq́ bonus in dn̄os vertere ome suos.
Vera ſed ipe canam: te dignaq́ principe vero
annue dux coeptis: te duce coepta ſequar.
¶Primus opum dites nembroth glomerauit aceruos:
& fuit hic hoīum primus in orbe potens:
Magnanimiq́ ideo vir cuncta pericula temptans
nunc nemus: a ſe nunc oppida facta colit.

Primus obire feras: cursu prẽuertere ceruos:
nouit & horrentem perdere primus aprum.
Nondum nota uiris fuerat fallacia visi:
arbor & impliciatam nulla tenebat auem.
Ludere non norant auibus super aera doctis
has circunducta nec reuocare manu.
Aut ea: que nunc tu princeps solatia celi
queris non dignus inferiore loco.
Nec canibus saltus credam penetrarit odoris,
venandi illius gratia robur erat.
Ergo uirum genus hic: genus & sup omne ferarum
aggreditur magnum sollicitare iouem.
Edificat niniuen: mox tollit iĕthea turrim: Niniue edificata
sydera cui finis tacta futura forent.
Silua cadit lateres ad opus coctura repertos,
hi uiui lapides: creta bitumen erat:
Quarii iuuenes florenti ætate iuuamen
pro sibi promissa parte tulere poli.
Machina iam primas superarat vertice nubes Turris babel
lumine mortalis non adeunda uiri:
Cum deus ista nouam noscens descendit in vrbem:
ausaq́ nec uisus cuncta nefanda uidẽs.
Accinctos operi uana spe ridẽs: & audit:
ac de se ut capto verba tremenda notat.

Mox pede ſubuertit lintres: cretamq; ſequacem
diſſipat: & vindex fit ſine ede ſuus.

Linguarꝝ confuſio

Me fugit ut linguas: aut os mutauerit illis:
ſermo ſed ut cecidit ſic ccidere manus.
Non intellecta dum muſant voce magiſtri
ſuggerit his nulla ꝑte miniſter opem.
Haud aliter q̃ſ ſi german⁹ & afer: arabsq;
conueniant: ꝑ quos res ſit agenda grauis.
Fine ſui turris tum deſperata pependit:
unde interruptū nunc q̊ſ reſtat opus.
Hinc locus: arxq; babel reſonans cōfuſio dc̃a eſt:

babylon a babel

deq; babel babylon maxima nomen hr̃t.
Inde putant qdam febres cū peſte veternū
corpora ab irato nr̃a ſubiſſe ioue.

Vitę breuitas

Additaq; humanis breuiora hinc tempora vitis
cā qbuſ ſcelerū tot graue tēpus erat.
Spes vbi ſic ſtellis dn̄andi eſt dempta reteptat
audax vir reliquos vi ſupire pares.
Dicitur: eſt ātal⁹ & homo preſtantⁱ orbis:
eſſe illi & preſtans maxima cā dedit.
Nemo niſi inuitus ſeruit: ſi forte magr̄m
commune cunctis cogitat eſſe deum.
Mente volunt ſi re nequeunt dn̄arier omes:
querit at imperiū ſeua ꝑ arma manus.

Dicite nunc per iter breuius mihi quá sit eundum
dicite quas nymphę pegasis unda fouę.

Pegasi fons

Linquimus hic portus: hic grandior aura resurgit
& natat effuso nr̃a carina sinu.
Illa precor uenerem pro sydere lumina pręstę:
vnde diu pendet vitaq; morsq; mea.
Angelá dic(flet) date dii quod poscit eunti:
& ratis in puppi nauita pręsit amor.

DIVA-ANGELA-

Armiger assyrio primus rex Ninus in orbe
emicuit fines comminus ense premens.

VITA-NINI-

Substitit hunc inhians miratus arator: & ora
sole repercusso rettulit egra domum.
Ille rudes populos: & pigra resistere ferro
pectora niliacas vsq; subegit aquas.
Primitias arabum tribuit ditissima messis:
atq; aurum: & candens huic niger indus ebur.

Arabes domiti
India

Annuus inde labor subiit babylona camellos
ire: tulit pondus bellua queq; nouum.
Rege sub hoc cecidit bactrus[b] zeroastris[a]: & illum
non morti cantus eripuere sui.

Zoroastris
primꝰ magꝰ

Quem constat magicas primũ abduxisse p artes:
& manes proprius eripuisse rogis.
Aut animas mitis retrahens ab honore sepulchri
detinuit pon̄tam thuris adire dapem.

Arcades in lupos

Circe
Medea

VITA: MOSIS

Virge in dra cones

Arcadas & docuit deserta in valle lycei
uerti in mordaces nocte silente lupos:
& quodcunq; dabant circe: ac medea uenenum
radicem gentes hinc habuisse putant.
Ars hec diuino gn lusit pessima mosi:
questio dum fidei cum pharaone forc.
Tres virgas porro in totidem exultasse draconas.
audimus: facta est fluxilis vnda cruor.
Hic rex iudeos turba crescente perosus
natorum mergi corpora parua iubc.
Herboso at moses inuentus margine fontis:
dum lotura petit filia regis aquas.
Nam pueri ingenuo uultu simil' indole capta
huic: qua mergendus femina parsit erat.
Frondibz hunc igitur fiscella in paupere tectum
corripit: & referat inclyta furta manu.
Mox q; virginea mota hec pietate reportat
lac simul: & puerum gratia summa fouc.
Fit vir: deq; uiro rex: & de rege uocatur
auditor mentis: consiliiq; dei.

Mons sinai

Monte prius sinai deus hunc affatus inigne est
ut precepta suis conderc: atq; tribus.

Moses cornut?

Visa uiri sunt hinc redeuntis cornua fronti
bina: corymbiferi qualia patris erant.

Hoc signo insignem dedit & deus esse uerendum
dux populi populum ceu gregis hircus agit.
Factio sed discors oritur pharaone magistro:
motus & hic mosi sat trepidandus erat.
Cum subito in uires discrimine prodit apertas:
atq; uirum pharao sole uidente premit:
Ille sinente deo manibus deducit ab axe:
& palpanda hostis nubila in ora trahit.
Iudeis facta est lux sed nox & timor hosti:
tergaq; formidans plebs superata dedit.
Quis mare p rubrum nulla portante fasselo
lene huius flebileq; hostis iter? nescit
Quis uiui latices populo sitiente liquoris
de rupis dura caute pluisse negat?
Gratia celorum non parua petentibus ipsis
temporis est eius concomitata duces.
Mosis Iosue memor: cuius fuit ante minister
uoce dei factus sicut & ille caput:
Dum sequitur reges sub solis quinq; recessu
ab gabaon dantes obsidione fugam:
Coniurat solem: uerbisq; potentibz vrget
sistat vt hostiles obruat ense globos.
Vota qs ad superos negę hinc penetrare virorū:
& terrę immemores qs ferat esse deos?

Compō
Pharao cōm
Mosen

Mosis mira
cula

Aqua de caute

VITA·IOSVE

Sol uerbis
ligatus

Noctua

Fluui? debiſcens

Inacus

Arethuſa

Iordanis

Siſtit equos titan audita uoce uocantis
non puduitq; uiri iuſſa ſubire deum.
Tum primum eternam luce timuere uagantes
obſcura noctis ſub ſtatione fere.
Noctua ſub culmen tenebrę ſpe egreſſa refugit:
eſtq; fames longam fur lupa queſta diem.
Non ſibi poſt curruſ: vel poſt data lumina titan
effecit curſus lentior ipſe ſuos.
Territus Aſtrologus mirator ab axe pependit:
& magnum dixit ſoluitur orbis opus.
Interea preſſos Ioſue iam ſtrauerat hoſtes
ſanguine de ſparſo rubra natabat humus.
Corpora lapſa ducum furtim de ęde ſub antris
biſduo ſunt ut erant biſduo iuncta cruci.
Quid ſequar: an aīs vel curſibus ire putandū eſt
flumina: q; ſicco ſint obeunda pede?
Verſibus a noſtris fluuiij procul eſte procaces:
grecia quos mendax numen hīe canit.
Non ego mortalem tibi lugens Inache natam
centum pro lachrymis carmina bina dabo.
Nec tibi: quem luſit fugiens Arethuſa marituī
trinacriam tacitus condita ſubter aqs.
Sacra cano: ſacris nunc pectore & ore uacandum ē.
adſit Iordanis q; ſacer amnis erit.

VEnerat huc Iosue castris quę ingentia hẽbat
flumen ad Eufratem marte daturus iter. Eufrates.
COmpletis fluuii ripis de more sonarunt
iosue inter clipeos: inter & arma viri.
VNda duas raptum nomen uenerata debisat:
quaq; acies ualeat ducere pandit humũ.
TRansitur, tumido sup hos stetit alta recessu
ingentis scopuli montis & instar aqua. Compo
FUlminat egrediens orientem victor ad altum
iosue: quod hostile est funditus ense terit.
CAt qd opus pupi tibi graie fuisse iason Iason
phryxeę ad fuluũ tendere vellus ouis. Aureũ vellus
SI diis gratus eras, poteras mare findere verbis
exemplumq; horum corde iuuante seq.
SEd tñ ipsa ratis meruit te carmina fabro:
& socio ni ires hercule primus eras. hercules
MUse at maiores norunt: turauim? illis, argonauta
non nisi maiorum nos meminisse decet.
ERgo clauigero renouemus ab hercule cantum VITA HERCVLIS
e cælo laudes audiat ille suas.
PAce tua Iosue nemo hũc putat esse minorem
tu vir & ille deus: filius atq; dei.
PRimus inaccessas hominis pede transilit alpes.
castra capit potis amnis iberus aqs: Iberus.

Geriones

¶ Primo Geriones regnabat in orbe triformis
virtutum mouit fama tremenda ducem:
Illum tot uarios mutantem in prælia uultus

Anteus

obruit: Antheum compare morte piat.

Gorgon

Pomáq; quę tenuit carpit ditissima gorgon
aurea q́; auratas pdidit arbor opes.
Vos date terga duci uigiles ad furta dracones
paruulus é uobis occi; rupit hic unque duos.

Atlas

Partibus his c̄ cælum fortissimus ip̄m:
q laturus erat doctus atlante tulit:

Gades

Aduentusq́; dei testes loca bina uocantur,
gades sunt terræ: queq́; columna mari.
Terminus iste uiris duplex mundi vltima signat:
hospiteq́; inter nos hercule nomen hn̄t.
Magna qd hic memorē: quę quōda graia iuuentus
vidit ab illius monstra necata manu.

Varia mōstra

Strata iacent uarias mundi infestantia partes
uipera, centaurus, styx, leo, taurus, aper.
Debita si alcidę dabit vrbs: quā quęq; leuauit
alcidę totus debitor orbis erit.

DIVVS BORSIVS.

¶ At non te Borsi princeps mea uerba legentem
poeniteat fictis nomen inesse tuum.
Te concede mihi placido gratissime vultu
parte bona veri fabula nulla uacat.
Per titulos tanti conscendere principis ausus

prosequor: exiguū te duce crescit opus.

Strenuus in furtis: & pastor nocte cauendus
cultor auentini montis in urbe fuit. Auentin?

Illi Cacus erat nomen. non nomen habebat Cacus
roma, nisi ápulso iam genitore iouis.

Atria quę nunc sunt tunc antra fuere, manebat
exulis Euandri uix domus una capax. Euandrus?

Victor ab extincto: quem diximus ante triformi
gerione: hac cepit clauiger arcę locum. Geriones

Premia forte boues: prędaḿq; uehebat iberas extinctus
pugnę: quę Cacus iam sua furta notat.

Nocte duas per agros nullo custode uagantes
aduerso furtim traxit in antra pede.

Surgens mane deus numerat de more iuuencas
ex centum ut fuerant sentit abesse duas.

Integrat acta semel: numeruḿq; per arua recurrit
ex centum ut fuerant dant minus esse duas.

Iaḿq; recessurus steterat: cum forte boantes
ad tauros uaccę signa dedere loci.

Nodoso alcides honeratus robore colla
improba mugitu tendit ad antra duce.

Tendenti cacus stetit obuius obice saxo:
arida quo tellus hiscerę icta semel.

Nulla tñ furem iuuere pericula cacum
succubuit spirans spiritus ignis erat. Cacus extictus

Mille deus dederat geminos vix senserat ictus,
ictibus his turris quęq; ruissę humi.
Mille hominum costas: affixaq; margine postis
ora, deus retrahens uidit abinde boues.
Hinc sunt coepta iouis nato: quę roma secuta est
Sacra herculis sacra: sed hęc nostro sub ioue cuncta uacant:
Vltimaq; accessit quasi tale ad sęcla piamen
victima q; cęsa est, victima taurus erat.
¶ At sibi quid uoluit sciuit vix illa uetustas
bruta tot imparibus cędere docta deis.
Egregibus cunctis non ulla armenta reseruat
abducit foetus matre tremente metu.
Nec satis ista deos infamis sępe litauit
hostia corpoy humanoy proh scelus) humanis Africa corporibus.
Credidit infectos sic sistere aucta furores
pestis: at ipsa suis altera pestis erat.
¶ Finitimę gentis busiri exempla secutus
Busiris sanguinis humani tu q; crimen hes.
Poena fuit sceleri: nam cum diomede pempto
es percussoris gloria digna tui.
¶ Talem se ipsa deus uetus illa coercuit ętas:
si fuit ut noxam conciliare opus.
Tempora mutantur, nos puro farre piamus:
Sacra christia norum qui mundum in manibus virgine natus ht.

Euentura tamen prędixit ſingula Dauid:
regiaq; ille dei mr̄is origo fuit.

Dauid a quo christ?

Quanta illum tetigit puerum clęmentia cęli
huc adſis princeps principis acta canā.

Accipe digna tuis: & fors magis auribus apta:
ſi uerus princeps diſcere ficta negas.

-VITA-DAVID-

Dauid inops paſtor: fratrumq; nouiſſimus octo
uſq; puer citharam tangere doctus erat.

Grata eius tenerum uirtus ſeruire coegit:
ſ̄b Saul imperium nam iubet ire parens.

Saul rex Iudęor.

Tunc Saul unctus erat rex: & diuerſa regenti
bella philiſtei (gens inimica) dabant.

philiſtei

Ecce die pugnę: qua ſtrictis enſibus exit
utraq; pars ſocio marte parata neci.

Dauid adit regem rogitans ſe ducat in hoſtes:
verbaq; digna viro fert animoſa puer.

Ar qr ſumendis eſt uiſus inutilis armis
armiger huic ridens rex ait arma cape.

Accipit ille datum ſplendens toraca metallo:
utq; irretito corpore mox venuit.

Dum nudus ſęqtur: dum concita bella tumeſcunt.
barbarus aduerſa parte per arua uenit:

Goliath ꝯ Iudęos

Egreſſusq; ſuos petit ad certamina quenq;:
& iactu tęli prouocat arma ferox.

Tum manet expectans animoso pectore pugnam
maximus: & nullo compare gaudet uans:
Increpitatq; hostes: uerbisq; sonantibus alte
ostentat magnam victor ad astra manum.

Dauid cõ Goliath.

Dauid ad hęc motus rapido in torrente cucurrit:
& quid erit tandem si moriamur ait?
Saxaq; quinq; legit: quę candida fonte reportat:
suspenditq; leui pondera itura manu.
Quo ruis? ille gigas dauid te calce necaret,
aptior articulis est lyra (siste) tuis.
Constitit oppositus funda: lapidemq; locauit
in goliath (nomen tale gigantis erat.
Tum circũtorquę& ui tota in fune sonantem,
(it pastorali missus ab arte lapis.)
Sic tibi sint superi faciles: & numina: quorum
principium de te rex habiturus erat:
Dic mihi parue puer, num sic tetigisse putasti?
credibile est sorti te tribuisse manum.

Goliath lapide stratus.

Rectus at ipe tñ lapis actus in ora gigantis
se figit, iacuit non leue corpus humi.
Currite ferte manum temptanti surgere frustra
strata philistęi gloria uestra iacet.
Ecce pudenda ferunt, conuerso uulnera vultu:
tergaq; dant telis, tela secuta uolant.

Gens inimica cadit: laus: & tibi gloria dauid philistei
ab' quantum fati: quem iacis ictus hr̃. ī fugam
Prevaluit cunctis lapis hic tuus ensibus: & tu
plus saul & nosti: plusq; gigante puer:
Vt q; eterna domi facti monumenta referrẽ Caput
pro spoliis celeri dicitur isse gradu. goliath.
Pondere tum proprio pressum tellure gigantem
obtruncat: cervix est ferientis honos.
Nec satis una honeri manus est: puer impedit ambas:
& portante caput grandius illud erat.
At therebinthus ab hoc olim sine nomine vallis Therebinthus
unc toto celebre nomen in orbe tenẽ.
Mox saul ipe sibi dauid ne forte recedat
n
atq; connubiis obligat, ille manet. Dauid nubẽs
Eq; placent superis: meritiq; grata voluntas
hic flos pro fructu vẽnditur ante deos.
David inops magno referat quę dona tonanti
non hr̃: at athare numina cuncta iuuant.
Tum citharam vocum discrimina mille requirens
suscipit: & concors talia voce canit. Dauid laudes
O mnipotens hominum genitor: terreq; poliq;: canens.
qui non visibilis singula corda vides.
Qualiacunq; tibi non indignere rependam
munera, sunt servi pauperis adde manum.

Custodes pecoris fratres: quos ipse reliqui
credite que facitis cuncta uidere deum.
Ille mihi lapidem funde: qua sepe fugaram
predonem a stabulis sub canis ore lupum:
Horrida magniloqui direxit in ora gigantis
pro feretro terram grande cadauer ht̄.
Custodes pecoris frēs: quos ip̄e reliqui
credite que facitis cuncta videre deos.
Vobis fr̄ ego: uestri q̄, sanguinis unus
regius ecce gener sum, mo pastor eram.
Dixerat, aspexit meritum capturus ab alto:
quod q̄, deus capere nil nisi uentus erat.
Annuit ore tn̄: fuit ip̄a q̄, grata uoluntas:
quam docuit fructus artis & ip̄e tulit.

Equinoctium

Iam frenarat equos libra sb̄ iudice titan:
pendebant q̄, dies: nox q̄, lance pari:

Deus ad Samuelem

Cum Saul ip̄e deus morituri fata recensens
nocturno uerba hec cum samuele move.
Saul Iudeorum rex est moriturus: & ipsum
precipitem primo spiritus impar agit:
Ire celer: & titan ubi lucem effuderit orbi
fata uocant regem) dauid inunge caput.
Dixit: & hoc pariter fecit cum fine recessum:
finis & ut dem̄ est dauid inunge) fuit.

¶ Mos erat antiquis olea perfundere guttam — Mos ueterũ
verticibus quorum sceptra futura forent. — in creandis
Vir sacer hanc guttam stillabat: queq; dabantur — regibus.
basia post oleum basia pacis erant.
¶ Ergo ubi iam lucem titan effuderat orbi
exurgit samuel diuaq; iussa facit.
It crines oleo oleo dauid perfusus olenti: — Dauid unct⁹
& grates cithara reddit & ore deo. — rex.
¶ At mihi ni seriem linquam pquirere sit fas
in citharis primus cui tribuatur honor. — Questio
Sed duo precellunt orpheus & carmine dauid — Orpheus
est ñ amborum cui tribuendus honor.
Vulgus abhinc graia gaudens ambage recede
comparat hec coruo questio mota niuem.
Implicatus mundo hic mundi presentia dixit:
uisaq; sed dauid non sibi uisa monet.
Vir canit hic manes puer hic celestia mouit
sepius ille feras sepius iste deos.
Ille necem citharę precium tulit iste coronam
nunc celum superi premia regis hñt.
Cresćit amor populi dauid pro rege vocato
inuida sed Saulis uiscera felle tument. — Saul odit
Quem laudant hostes: quem gens iuuat extera: quęrunt — gn̄um
cognatę nullo perdere iure manus.

Deficiente necis causa stat fama sonantis
coram discordes increpuisse notas:
Et pariter iaculo pectus testudo tegebat
pulsantis preceps oppetiisse femur.
Quid facis ex illo venie deus alter in orbe
ventre caue christum perfide cedis in hoc.
Dauid at ipse sui. mens o iustissima / nunq̃
esse tulit uindex: et potuisse liquet.
Tm̃ nocte semel in eum dum castra tenere
furatus Saulis sb̃ caput arma fuit.
Maneq̃ seductum referens placabilis ensem
hostis si tibi sum testis hic ensis ait.
Saul fari uoluit / potuit nil dicere / fleuit:
enseq̃ suscepto decidit ille manu:
Amplexans q̃ humili flentem cum coniuge natam
pax ait: et pacis pignora castra move.
¶ Tale sb̃ indignus vitam discrimen agebat
vir sacer: et semen maxime christe tuum.

Saul se occidit

Donec prostratus turpi se morte peremit /
rex saul: aduersus quem prior hostis erat.

Dauid rex uocatus

Tunc dauid deus est affatus comiter: et rex
ut poscendus erat nuncius ipe fuit.
Verba secuta fides: nam tempora cingitur auro:
et quis mendacem credere esse deum?

Templū dn̄o
p̄ Dauid incoep-
tum.

Dauid amat
Bethsaben.

Post q̄ successus uarios: ac semina belli
auratum Solimæ dat diadema suum.
Vrbs sac̄ vrbs quanti nisi partum seua necasses
roma lice& staret, tu caput orbis eras.
Que referet dn̄o, nunc cōmoda munera dauid
atria regali missus in alta gradu?
Carmen erat gratum, dum nil nisi carmen hēbat
nunc maius debent tot dare munus opes.
Ducit odoratam media in penetralia cedrum:
hospitium & mira preparat arte ioui:
Cumq; prius partes mundi peregrina tenér&
foederis hac voluit sistér& arca domo.
Quos scripsit libros: quę carmina cauta futuri,
tam notum est, ut uel barbara turba colat.
Omnibꝫ & gessit morem victoria bellis
usq; hostis toto nullus in orbe fuit.
¶ Pax animos mollit: veneris q; ex pace resultant
bella: cupidineo plurima marte cadunt.
Pace potens domito stans oī protinus hoste,
cum magno Dauid crimīe victor amat.
Bethsaben uxorem ethei uidit vrię
loturam celsa corpus ab arce suum:
Vidit: & in cupidis hausit noua uota medullis
lex obstat: cum sit res aliena frui.

Lege ſed ignis edax: abſoluit & uſus amorem
coniugis hac uti morte preunte poſt.

Dauid adulter
ꝓditor. & homi
cida.

Ergo (nefas) illo ſcribit portante tabellam
militibꝫ (pimanto) eſt data cæ) virum.
Altera cauſa prius mittendi eſt ficta, receſſit
caſtra petens propriæ nuncius ille necis.
Ponitur hic cædis ſb̄ apta picla futuræ
primus: & ut ventū eſt primus ad arma cadit.
Ira deum mouit: tria cum peccaret ob unum
rex ſcelus: & partum quem tulit illa necat.
Indignansq; ſuum deſcendere germen ab illo
iam promiſſa negat: curq; ſit acta refert.

poenitentia
dauid.

¶ Tunc Dauid cæco lugens errata receſſu
guttur aduſq; ſenex membra ſepultus humo.
Ingemuit manibus ſpectans ad ſydera iunctis:
& ſeptem cecinit carmina digna deo.
Sic uictus deus eſt: iterumq; reuerſus ab ira:
clauſit & in turpi lumina concubitu.
¶ Viderat ut Solomon eſſe: quem bethſabe nixa eſt
non tam cætheum triſte fuiſſe mori.
Impoſitus vir lance uiro nil ponderat æquum
cætheo dicet quis ſolomona parem?

VITA SOLOMONIS

Hic quo non mundo eſt natus ſapientior alter
poſt patrem populo ſceptra uocante capit.

Primáq; cura uiri ſedatis motibuſ illis:
quos nouitatis amans plebs ſtudioſa facit:
Conſumare fuit ſacrati cœpta parentis:
& dñō ſtabilem conſtituiſſe domum.
Templū Dñō per Solomona finitū.
Sic deus infudit muſas: ſic ſubdidit hoſtes:
poneret ut finem mens operoſa rei.
Tum radice leuans templum telluris ab alta
incipit: eſt purum nobile marmor opus.
Celati ſtrident aurato in cardine poſtes,
nec domui egregiæ ianitor aptus abeſt.
Templi deſcriptio.
Ore ferox in fronte gigas: geminiq; leones
in foribus: ceruix uentilat alta iubas.
Ducitur ad cœlum gradibus noua machina ſumis:
aureus & templi ſydera lambit apex.
Ordo columnarum molem regit: ambitus ingens:
limen ebur: culmen aurea teſta tenet.
Aurea teſta tenet uiuis innixa figuris.
ſub pondus curuo ſtant ſimulacra genu).
Inde iouis celebrem magni qua greſſus ad aram
ex ebore: & ſtrata iaſpide texit humū.
Interluce opus gemmis mirabile: & auro:
& uincunt magnæ lumina ſolis opes.
Septima iam rediens cœlo defluxerat æſtas:
afflarataq; tepens ver leue gramen humi:
VER.

Arca foederis
qd continebat.

Cum ſolomon manibus ſacratis fœderis arcam
induxit populi concomitāte gradu,
Pacta dei & moſis intra hanc ne neſcius erres
marmoris in tabulis ſcripta duabus erant.
Iudeis ea lex nec erat ſine uindice cultro
temporis illius prætereunda dei.
Sed quid templa deꝝ & quid delubra locamus
ſi caſum interior machina mentis hꝫ.
Inſtruit ecce deo Solomon rex maximus ędem:
& cor præcipitat dira ruina ſuum.
Intus odoratis circum cęrę ignibus ardent,
ardet in accenſo pectore cęcus amor.
Senſibus ille ſuis non ulla optanda negauit:
credita quę carni poſſe placere forent.

Sumptuoſa So.
prandia & cęnę

Centum hędi atq; boues, tot erant ſua prandia cęrui:
& quodcunq; genus cęna elementa ferunt.
Nec niſi in auratis reddebant lancibus eſcas:
pincernę q; cauis pocula ſaſpidibus.

So. concubinę
& uxores.

Vox eſt uxores illum tenuiſſe trecentas
diuerſo carpens gaudia concubitu:
Illuſtres & plus quinquaginta puellas
a uictis raptas regibus unus hꝫ:
Templaq; quot fuerant demens tot condidit illis:
ut colerę ritu fęmina quęq; ſuo.

E quibus ulla potens aliis quid dulcius illum
credibile est traxit ad sua templa senem.

Immemor heu christi quid agis? stat cerberus intus, Cerberus
impia sunt solomon quę simulacra colis.

Illa tua est ubi nunc celi sapientia munus?
barbara te regem femina fraude trahit.

Non ego participem q̄q̄ me inducere regni
malueris, tua nunc fc̄a pudenda tegam.

Qui genitura deum uerum sua uiscera dixit ſ nūc q̄ feminea victus ab arte negat
captiuum popl's currite ducit amor. Q ui christū gd̄ibus gn̄is ducebat ab alto

Qualis erat tibi mens atauum cū christe uideres
non tua femineo templa subire gradu?

&ductare senem tenero certamen ocello,
mox uenerem precium forte rogare domi.

Hac tn̄ excepta non quenq̄ labe uidemus
altius in superis exeruisse caput.

Non erat id solomon: quod non cognouit in orbe, Solomon
si fuit: atq̄ deos id latuisse puta. rerū con
scius &
Siue illum quid sit celum: quid terra rogasses: interpres.
quidq̄ aer parit hec inter: & unda duo.

Ipe uidebatur terras regnasse & in omnes:
& fecisse sua sydera cuncta manu.

Orbem fama uiri totum iam fessa uolando
complerat, nec eo notior ullus erat.

Afri

Audiuere truces afri: quos tingit in imo
littore iam potis sol subiturus equis.

Tanais, Caucasus,

Audiit hunc tanais, mons caucasus, audiit ister;

Ister

orphei qui lachrymis sepius auxit aquas.

Nilus

Audiit occultum nili caput: audiit usti

Indi

grana metens piperis indus in arua niger.

Sepi⁹ in dubiis rebus responsa rogando
emensa immensum gens noua uenit iter.

Irrita non unq̃ noua gens abiisse rogati
dr̃: & reges hec q̃ fama tulit.

Regina Sabea transit ad Solomonem.

Sceptra tenens triplices inter regina sabeos,
(nomen scriptores attribuere Sabe)

Transiit ignoto rubri maris equora cultu
uerba ferens soli vix soluenda deo.

Orte principibus famule bismille seqũntur:
& formam per iter: diuitias q̃ ferunt.

Ipsa colorata: quam tinxit laspide phoebus:
pondere: nec cui par gemma nitore fuit.

Per medias vrbes graditur mirante tumultu:
talis & in poplos aspicienda uenit.

Iudea.

Preuia iudeam iam fama citauerat omnem:
(& quis ad externas hanc putet ire domos?)

Vrbes cum tota nutantes plebe uidebas:
& dubium uulgus motibus ire nouis.

Regine ſolomon ãtium ſtupefactus euntis
magnificum: quod ei non leue nomen erat:
Multa paleſtino condens ſpectacula ritu — Spectacula
obuius it luxu regis & ĩpe pari.
¶ Conuenere ſimul: uix atq; fuere ſolutę:
quas damus hoſpitibus: accipimusq; manus:
Cum regina ſinus confuſo enygmate plenos
excutit: ore uirum ſoluat vt illa rogans.
Quid dices? illam Solomon ceu plura loquentem
interrupit, erat tam ſibi certus honor:)
Vtq; fuit ſeries confuſi enygmatis omnem
rem dixit, ſenſu teſtificante rei.
¶ Tunc ea ſudantes tercentum balſama truncos: balſamaĩ
quę naſcentis hr̃ munera ſolis arabs — Arabibus.
Obtulit: & pariter donum cum uoce ſecuta
non niſi rẽx dixit cęlitus iſta ſapis.
Munera ſumpta p̃r non forte minora rependens
dr̃ Aſſalthidos inſeruiſſe lacu.
Mulieris iſta fuit ſententia —: nanq; per omnes
ibat in his certas femina docta locos.
¶ Nos & idem vates habuiſſe putamus homerum — homer?.
numen: & id ſtudio non fore poſſe liquę:
Nanq; uidemus opum magnos hoc t̃pre dites:
mens quibus: ac ſtudiis omnia ſuppeditant:

Semper & esse rudes: & natis cedere patrum,
non sua qui claudo cum boue rura colunt.
Hinc est illa dari q; dona putamus ab alto:
quiq; negat stirpem discat homere tua.
¶ Conceptum furto peperit te mr ad undam
fluminis: hanc patruus presserat: ipa negat.
Nudus es electus: nudum natura sequentem
ad quas non norat grecia duxit opes.
Noticiam rerum nullo didicisse magistro
te liquet: excipio sed tn inde deum.
Sic nuos: sic astra suo tu nomine primus
signasti: sonuit carmen in axe tuum.
Nunc pro te in terris bene que notissima fulgent
sydera: diis sedem proximus inter hes.
Es fluuius terras: qui se diffudit in omnes:
omnis & ista tuo nunc aqua fonte fluit.
Sic infecundis roratis partibus abste
pullulat ingeniis vrbs sibi queq; nouis.
Omine sicq; tuo felici ascendit in altum:
cuius ab ingenio troia superba cadit:
Vlisses. & labor ipe tuus maior cantare labores:
q; laertiade damna ferentis erat.
Hector Hectora viuificat tua musa: & robur Achillis:
Achilles. hi fortes nec erant: tu nisi doctus eras.

Illoſ miramur te fcā loquente duorum:
inq; tuis horum uerſibus arma fremunt.
Fractaq; cantabas: ast empta piſiſtratus auro
carmina in ornatum cuncta redegit opus.
Hęc tua vita fuit: duxit te enygma pudendum
ad finem. libri ſic qꝰ finis erit:
Has facit exequias tibi nr̄ homere libellus,
continuum vt ſęrem mors tua rupit opus.

Piſiſtratus

Mors turpis homeri.

·LIBER SECVNDVS

Romule paſtor ades: cuius ſi tempora ſeruem
Inclyta post vatem uita canenda uenit.
Nomine paſtoris nec dedignere uocari
in ſolio ſum te mox poīturus: ades.

·VITA ROMVLI·

Tantę vrbis fatis iam debebatur origo.
romaq; ut alta foręt ſydera larga dabant:
Cum reha paſſa deum ſopito eſt corpore marte
facta grauis peperit caſta puella duos.
Affirmare quidem: neq; dicta refellere dignum est:
in quibus ipſa negant tpra longa fidem.
Famę igitur rerum ſtandum est: fuit optima mris
criminis auctorem dicere cauſa deum.
Cui darę hęc partus homini non nupta gemellos
ueſtalis nota fraude coacta mori?

Reha virgo a marte oppreſſa

Filia regis erat: supero q̄ animosa parente
illustrat natos mr̄ amanda suos.

Ro. & Rem⁹ marte geniti

Romulus: atq̄ remus duo marte parente superbi
crescunt. mergendis fata tulistis opem:
Vt non romane moreretur conditor vrbis:
in qua quisq̄ locum posset hr̄e deus:
Pastorumq̄ globo iuuenes comitante frementi

Amuli occisus

regna (necant patruum) restituuntur auo.
Iam tria lustra uiri: sed tres superaddim⁹ annos
contigerant: et opes: furtaq̄: uisq̄ dabant:

Roma condita

Cum nactus montem thybrim prope romulus alte
vrbi dat formam: paruaq̄ forma fuit.
Illa dies magno cunctis a partibz orbi
seruitium dixit: fata suprema remo.
Emula celestis regni noua roma creatur:
deq̄ suo nomen fca locante tenet.
Vrbem cum dn̄o murus sine ciuibz ambit
ipe sue populus romulus urbis erat.
Precipiens cunctis primus mandata subibat:
parebatq̄ sibi rex sine plebe iubens.

Asyllu tutus

Tum facit infamem: quo noxius omnis Asylum
sit liber fugiens: & noua tecta colat.
Auxerat his uacuam uariis a partibus vrbem
exulibus: centum condidit unde pres.

Vñ Senatores

Aqr ued patrię prędint ſic nuncupat illos:
q; ue pater q̄ ſit omnis honore ſenex.
Qualicunq; magis placeant a nomine dica
hęc collecta ſenum turba ſenatus erat.

Sabinę

Hinc petit uxores: ſed neſcit hr̄e ſabinas:
ne ſine prole ſuo cum duce roma cadat.
Quiſquis hr̄ natam mauult ſi dicere fas est:
q; dare romulidis eſſe maritus ei.
Romanus quid rex agerę: tibi romule facius
vrbs tua post te orbi ſic q; iura dabit.

Ludi ſimulati
& ſabinar̄ rapina

Mox ſimulat ludos: ueniunt a finib; omnes:
quam q; ſabinarum vult ſibi quiſq; rapit.
Bella mouent leſi: bello rex mota repellit
romulus: in generum comparat arma ſocer.

Bellū int̄ Ro
& ſabinos.

Iam ſteterant paribus campi ſup̄ equora telis
vtraq; pars morti cum duce prompta ſuo.
Cum raptę paruos duxere ad bella nepotes:
inter̄ auum q; illos: & poſuere p̄rem.

Raptę ad bellū
flentes.

Clamat turbatis flens longa caterua capillis:
& iacit ad ſubitas brachia ſparſa preces.
Arma reconde p̄r: mihi ne rogo deme maritum:
tuq; marite ferox ne mihi deme p̄rem.
Sit quacunq; uelit victoria perdimus ipſe:
nosq; orbas ueſtrum quęq; ruina facit.

Ad matrum lachrymas pueri uagire trementes
incipiunt: cunctis cor pietate ſalit.
Quis patrem: quis auum genitrice docente petebat:
& geſtit paruas tendere quiſq; manus.
Parce ſabine tuis, caues feciſſe nepotes
rome non pudeat: que caput orbis erit.
Vleiſci bellis natarum parce rapinam
belli queq; nouos eſt paritura duces:
Camillus gradus; Perq; grandem quedam genitura camillum
a gallis raptas vrbe reportat opes.
Annibal & modo victori redeundi ad punica tecta
annibal vna tibi barbare dicit iter.
Hanc rapte uri dnam cognoſcite ſemen
Scipio maior africus ex illa ſcipio maior ht.
Natarum ad fletus, ad dulcia verba nepotum
effera cum uictis cordibus arma cadunt.
Pax iter Ro. & Sabinos Interpres precibus remouendi femina martis
iungit pacificas parte ab utraq; manus.
Ad patris amplexus conducit nata maritum:
& locat in rigidos pignora cara ſinus.
Paruula dependent armatis brachia collis;
& gaudent in equis mris ad ora uehi.
Geſtat equeſter auus paruum p caſtra nepotem:
& ridenda ſimul verbula balba facit.

Sic duo discordes populi (mirabile dictu)
amplexos ferro quos petiere tenent.
Neue fidem frangat distantia prima locorum
unam de geminis vrbibus esse uolunt.
Imperii auspiciabus iam spem cape roma sabinis
fit tuus hic ciuis qui malus hostis erat.
Vrbs noua pande sinus: nuz q amplectere gentis
mte rem q & spem plebs gerit ista suam.
Aduena compositam cereris vche nauita mercem
multa super thybrim gens sine pane coit.
Sic creuit paucis fato properante diebus
roma: sed inuidię bella propinqua fouent.
Huic p finitimas ingentia bella fidenas
cennensu iuncta conglomerant ope
Hos rex insidiis superat virtute sed illos.
hoste triumphator sic ab utroq redit.
Nondum romanis fuerant pia templa: iacebat
sub diuo nudus Iupiter ante caput.
Rex prior his victis templum facit hostibz ingens:
idq triumphantum terminus inde fuit.
Aptum nomen abest: spoliis pendentibus implę:
fitq iouis feretri victa q arma ferat.
Hos prius iliades: demum subiecit & vrbi
omnia finitimę: quę modo gentis erant.

De duabz vrbibz una

Fidenates & cennenses con Ro.

Ro. hostiu victor

primu teplum

Iupr feretrus.

xl uij^or^ anis regnauit ro.

Vndiq; sic circum sibi facta pace resedit.
annis in tuta plus quater vrbe decem.
Quare hunc diuinę sat constat originis orbi:
atq; fuisse liquet marte parente satum.
Post mortem: cuius fuerat rex digna relatu
aggredior: nec do romule parce fidem:
Roma deum fecit: natumq; ex virgine vera
credidit: estq; cuius sanctificata parens:
Gensq; ea sacrauit lucem: qua sumptus in astra est:
cuius in his breuiter quę referuntur hē.

Capreę palus

Ventum erat ad capreę piscosam forte paludem
uentum erat: hoc clarum est: cā sed ipā latę.
Hic cęlum subita dum tempestate coruscat:
perq; fremunt nubes murmura longa cauas.
Tercentum: quos rex custodes semp hebat
ambiri lapso cęlitus igne uident.

Ro. ad cęlum raptus.

Nec mora, surripitur: & sede effertur inani
rubra redit sacro pondere flama furens.
Ex oculis hominum sic est ablatus: & illum
sobrius ut dixit uidit in axe senex:
Adq; pres medius gessit mandata monentis
arma exercerent, vrbs caput orbis erat.
Credere narranti nequeunt, constantius ille
addit, in aurata vox ea nube fuit.

Queritur an regem nouisset. nunc nisi nunq̃
dicit habac signum hoc (signa dat) illud hꝫ.
Attoniti prēs quo uiderat ille loquentem
tendunt (dux preit his motus ab urbe senex)
In q̃ loco grandi componitur ara paratu:
sertaq̃ dant pura florida texta manu.
Pastor erat: fit rex: de rege deus q̃ uocatur:
emulus & magni surgit in vrbe iouis.
Non igitur mirum tua si iustissime thybri
a pueri indigna fugerit unda nece.
Deberi celo noras — hunc: ipaq̃ capre
ad celi ascensum iura paludis erant.
O te felicem: facti non premia deerunt;
felicem: cuius lac bibit ille lupam.
Te cola ille sup: vt eris rex dcūs abillo:
imperiumq̃ omnes inter hēbis aquas.
Nec lupa nutrices inter numeranda beatas
ad puerum immuni uenerit officio.
Suscipiet celum titulo cum nominis ambos:
& formam amborum sydera iuncta dabunt.
Res referenda fore uera hec non fabula uulgi
ceu fera lactentes sit lupa passa duos.
Ista sed & uulgus nouit q̃ Amulius albe
impius expulso frē tenebat opes.

Ro. deus roma
manorꝫ.

Thybris & Lupa
inter Sydera

Amulī frem
expulit.

Lupa lactans

·VITA·CYRI·

Asthiages somniorꝝ interpres.

Cyrus feris expositus.

Canis cyrum lactans.

Vestalem & feat neptem formidine prolis
mars pressit, partum mergere iussit aqs.
Cognatę pueros fugiunt thyberinides undę:
inuenit & sicca quos lupa lactat humo.
¶Quis negat hoc? non ne sit q̄uis gręcia mendax
audim⁹ cyro lac tribuisse canem?
Somni perdoctus c̄as aperire latentes
medorum Asthiages rex simul augur erat.
Vidit hic in somnis portendere fata nepotem:
q de sede senem pellere posset auum.
Cambisi at natam vitanda pericula seruans
dat: q nullius nobilitatis erat.
Quem natum peperit arpagum exponere siluis
imperat: atq; truces linquat ut ante feras.
Is matrem metuens si sic seuisset in illum
alterius manibus regia iussa facit.
Paruulus in siluis cępit uagire relictus,
naribus hunc quęrens stipat odora canis.
Dat fera lac puero: cui uult auus addere mortem
hęc fera corda uiri. vir gerit ille ferę.
Mitte sinum lachrymis implere puerpera m̄r
tu modo uiue diu res tua salua tibi est.
¶Septima nox supra hunc emersa cucurrerat: & sol
purpureum verso duxerat axe diem.

Forte petens ſimiles paſtoris fęmina lucos
dum cumulat ſparſas ne lupus intret oues.
Vnam ex his cliuo non ſponte ſecuta receſſv
inuenit puerum lac tribuente cane.
Illa canem ſpectat: pedibus complexa tenebat
ad pectus pueri mr̃ ut ipſa caput.
Lęderet ac teneri ne corpora frigida tellus
adductis ſtipulis fecerat ore thorum.
Ceu captura manus tunc fęmina porrigit illum:
ferreq; uim ſimulat: ſpectat & ora canis.
Inſurgit rabido: certatq; catella latratu.
huberibus raptis os puerile ſonat.
Blandicias digỹtis: & amicis uocibus offert.
oſtendit dentes rictibus illa nouis.
Acrit at illa uirum prope non magis auſa manentem:
prędurrensq; monet de cane quicqd erat.
Q̃puer eſt viuax, quanti ſua forma uigoris,
arguit hunc facies rege parente ſatum.
Tollere tẽptanti canis eſt congreſſa latratu,
credibile eſt nocuas ſic pepuliſſe feras.
His redit ad puerum dn̄s ueniente marito:
ille pedo obnixam ſubmouet inde canem.
Fęmina fert puerum: ſequiturq; catella ferentem:
& demptum longis queſtibuſ eſſe dolę.

Cõmicuere ſinus aũa mirã
te iacentes.
Pectoribꝫ q; hęſit cor ſine
fine tremens.

Cyrus a paſtore
ſuſceptus.

Cyrus pastor
& a pastoribus
cyrus dc̃is .

Hac nutrice puer: cum sex adoleuerat annos
est custos nitidi missus ad arua gregis .
Nomen & assumpsit cyri a pastoribus ip̃is ;
q, puer in pueros imperiosus erat .
Tractus ad Asthiagem cuidam mox uerbere lato
huic sibi ceu regi sic placuisse refert.
Tunc verbo: & uultu simili nouisse nepotem
dr̃ Asthiages: ac doluisse diu.
&natum vindex quem solum Arpagus hẽbat
pro sibi seruato nocte nepote necat .

Caput nati
ad prem̃ .

Mane caput prĩas epulandum mittit ad ędes
vix faceret miseram sic lupus ultus ouem .
Conticuit paulum spectato munere tristis
mox anima ceecidit deficiente pr̃ .
C Crescente interea cyro: crescente dolore
Arpagi regem pellere creuit amor.
Tandem magnanimi mentem ip̃pellente nepotis

Asthiages a
cyro pulsus

arpago / Asthiages sede fugatus abit.
I modo / nec somni simulacra tremenda recense
abnue nocturnis credere imaginibus .
Regnum cyrus h̃t : captiuis q, vrbibz instat
& fruitur somnis sic trepidantis aui .
Nec mancę angusto regni contentus in orbe
maius ad imperium fata secunda uocant .

babylon victa

Prelia propter auum pulſum babylona minantem
circuit armato milite aduſq; fores.

Croeſus eo inſignis numorum tpre diues
vrbis in auxilium: quam premit ille uenit.

Ac trepidans adſe bellum ne ſerperet illud
finibus hanc medo iunctus ab hoſte iuuat.

Ar tandem ceſſit babylon obſeſſa triumphis.
& cyri ſubiit libera ſeruitium.

Solicitus de ſe croeſus ſua regna repoſcit.
ac lydos belli certus in arma parat.

Auſpice rege ſuo lydas it cyrus adurbes
bellator uicta uicta ſat babylone potens.

Obuius egreditur q; marte potentior unq;
croeſvs & is medi funditur arte duas.

Croeſus ſtrat?

Rege uolat capto dans terga exercitus ingens
ceu cum paſtor abeſt diſpatiantur oues.

Vincuntur populi ceu rex ſuus artibus hiſdem
& prebent triſti colla domata iugo.

Neſcia barbariem medam post ferre rebellis
tpre fit cyro lydia tota breui.

Ast iterum domitam gentem rex ordine pulchro
a belli ingenio degenerare facit.

Cauponum populus iubet hic exerceat artes
martia nec baccho ſb duce tela gerat.

Induſtria de-
generandi.

Proq; tubis citharas homines: & cymbala noscant
regnet bellona depereunte venus.
Nec femur vxorem pudeat lenone marito
uendere/ centones conscius ipe lauet.
Discat et ad calicem miles pro sanguine tanto
saltibus ut mimmus ludere compositis.
Artibus his cyrus fera corda repressit: & illo
in precio meretrix tempore lyda fuit.
Virtutis necnon gens illa oblita prioris
regis aduscq; necem facta quieuit iners.
Cyrus tamq; ferox orientis ad ostia phoebi
venerat ut nudo qui petit ense uiam:
Gangaridumq; opibus: & uellere solis eoi
conspicuus croceo ui duce uertit iter.
Nec tñ extremo quicquid niger indus in orbe
possidet/ est titulos sat stubiisse suos.
Pygmeos q; genu: quos flexo uicit inermis
aurorę ac roseas sat patuisse fores:
Estuat algentis tumidum iecur edita mondi
ad loca belligero scandere posse gradu:
& calcare niues altas: ac meda tremendi
axe in hyperboreo linquere signa pedis.
Sic tomyrim scythię tunc frigida regna tenentem
infelix q; potens sed moriturus adit.

Gangaridi

Pygmei

Cyrus contra tomyrię

Araxis

Astus belli

Filiꝰ tomyris
a cyro cęsus

Femina magnanimi generis regina recludit
illi sponte uię liberioris iter.
Nam prohibere potens nequa transiret Araxem
post minus ut facilis sit fuga pandit aquam.
&primo aduentu natum cū parte cohortis
expedit in cȳrum nomine mr̄is eat.
Cȳrus at hunc turpi iuuenem circūuenit astu:
prandiaq; ut fugiens sparsa parata sinit.
Castra relicta petit cursu plebs nescia fraudis:
&sibi loetales deuorat ore cibos.
Sic sine gente locos: &inhospita castra uidentes
se sparsere gregis more uagantis humi.
Cȳrus adest epulis consumptis somnus hēbat
turbam: fit strepitus: vix mouet illa caput.
Ebria sub pedibꝫ tunc arma iacentia pigris
corripit: at baccho mars superatus hebȩ.
Apparent oculis duo scintillantibus vnus:
&trepidant nūꝫ: qui nisi fumus erat.
Ensis arat scythicos: non aufugit integer ullus:
omis̄ at absumpto cum duce turba iacet.
Nec superest stragem qui uulget nuncius altam.
quis nati ad mr̄em fata cruenta ferat?
Illius hanc monuit mora nil scribentis eidem
scribere qs posset? iamq; cadauer erat.

Certa mali tandem: nec territa cede ſuorum
meſta tñ nati more parentis, ait:
Haud opus eſt ſcenti damnis, ſed uindice vultu
cyre uelim noſcas femina quid ſit inops.

Sabei

Plus decuit dites te debellare ſabeos:
aut quos auriferis nilus inundat aquis.
Nulla niſi hic ferrum ſunt uiſa metalla: ſed illud
ſtringimus ad forti regna tuenda manu.

Caucaſus

Nec gemas: nec ebur fert ſaxis caucaſus aſper
criſtallum tm nix uiolenta creat.
Dixerat: et pariter pede feruida dcā ſecuto
in cyrum (caput eſt femina) caſtra ruunt:

Cyrus a Tomy
ri cęſus.

Per loca quęq; illi fuerant non cognita vertens
omnes diſpoſita cum duce fraude necat:
Sraqeq; quod tanta magis eſt memorabile viſum:
nam nūm ſcythicus vix capiebat ager:
Non tn ex cuncti eſt fama) ſupfuit unus:
q poſſet cladis nuncius eſſe ſuę.
Regis at ipā caput quęſiti indagine multa
auulſum truncō corpore ferre iubę.

Capt cyri i vtre
ſanguinis.

&complexa manu fœdatum uulnere crinem
ſuſpenſum in pleno ſanguinis vtre tenens:
Te ſitis in ſcythiam ſcythici rex cyre cruoris
duxit: hes fontem nunc tibi deme ſitim:

Hec memor ad ſurdas nati quater exprobrat aures:
viuaq; cum cæſo pugnat iniqua duce.
Hei mihi q; triſti rex eſt orientis in vrna
inquinat inſtabili ſors decus omne rota.
Iſte diem primus ſegnes pandebat adindos:
ianitor & ſolis egredientis erat:
Nvnc miſer eternum tota cum gente moratur
inter quos ſolis lumina nullus ht.
Fortune eſt anceps exercitus alea: nullus
iurabit capiti ſydera fida ſuo.
Teſtis Alexander: quem de ui: et tpre: deq;
orbe triumphantem mors uiolenta rapit.
Ipe & ſcythicos eſt paſſus in arma furores
partibus his liquit Sophiriona ſuum.
Ortus olypiade: necnon pre rege philippo
imperium tangens biſduo luſtra capit.
Virtute & uitiis vox eſt ſuperaſſe partem
uincendi ro non tn una fuit.
Insidiis genitor: ſed aperte is uincere doctus
artis: conſilii non melioris erat.
Quatuor eſt aggreſſus equis cum millibz orbem
ſed: decies tot tenuiſſe ferunt. pedites
Nec uale agnoſci quorum ſit maius: an orbem
vicerit: aut hac ſit auſus inire manu.

VITA ALEXANDRI

Sophiriona a Scythis victus

Exct Alexandri numerus.

Thebe direpte

Imperio thebas primum parere negantes
omnibus est belli casibus ultus atrox.

Dari⁹ strat⁹

Post magna in persis darius cum cede fugatur.
: testis Adastrea quantula cladis humus:

Victoris claram sequitur prouincia sortem
omnis Alexandrum persica terra petit.

Gordia

Hinc fortunatam vi gordian occupat vrbem.
que phrygiam tellus inter utranq; iacet.

Nexus in hac asie portendens regna manebat
cui sua cũq; manus dissoluisset cum.

Hex⁹ fatalis

Ductus Alexander nodi fatalis in edem
confusum funem cõminus ense ferit.

Tum patuere doli micuitq; in reste cacumen:
rexq; orbis nouit ipe futurus erat.

Dari⁹ secundo vict⁹

Post iterum in darium vi bella secunda parantem
prevalidus tauri transiuga montis abit.

Maxima marte dato fit copia cedis utrinq;.
sternitur & regum saucius alter humi.

Occisum fuga fit darium credente tumultu
preda duci macedum castra relicta patent.

Inter captiuos persarum mr̃ & vxor.
& nate darij preda fuere duc

Filia Darij Alexãdri vxor.

Nec sibi victorem puduit coniungere raptam
connubijs darius cui pr̃ hostis erat.

Tamq; illi clarum dedit hęc clęmentia nomen
pars ſit vt Aſſyrię magna recepta breui.

Captiuas iterum ſe reddere uelle negantem
oppugnat darius: tunc q; victus abit. Darius tertio victus.

Nec tantum reges fuderunt ſanguinis ambo
in quocunq; truci marte dedere manu.

Integer at darius digreſſus ab hoſte ſuorum
arua per incędens proditionę cadit. Dari a ſuis occiſus.

Fons erat: ille ſuper compertus pectore fosso
miſit pellęo uerba ſuprema duci

Eſſe ſibi mortem leuius pro ſorte ferendam
natarum: matris: coniugis atq; ſuę: Verba darii ad Alęxandrū.

Nam non has regnum: regem mutaſſe uidebat:
ipius in captas gratia tanta fuit.

Fleuit Alexander regis miſeratus honores
ſortem tam volucri prępitaſſe rota.

Funus & est lachrymis mąerens ad buſta ſecutus
nec luxit coniunx: mr & orba magis.

Interea parthas victor dum tranſit ad vrbes:
addere q; regnis ulteriora cupit:

Obuia amąconio cœtu regina thaleſtris Thaleſtris Alexā-
victum ſponte ferens corpus & arma fuit. dro obuia.

& ſuppoſita — uiro pleno cum ventre recessit.
: regulus in ſcythico corpore graius erat.

Parthia mox capitur: sic omnis hydaspia tellus
sic q caucasei montis ad ima colunt.

Vrbs edificata

Inde super tanaim regis de nomine dcam
vrbem: quam celsa muniit arce) locat.

Ista prior macedū vocitata colonia gentis:
Dum stetit in domito cō-
ditor orbe) fuit.

Partibz in primis egypti fecit & illud,
nomen Alexandri nūc q̄s terra tenet.

In bactris bis tres: sogodis bis condidit & tres
inde suum laudat barbara turba genus.

Vnde petis populus: vel quo de stemate ciues
coeperunt uacuas tunc hitare domos.

Mittitur ex castris huc sediciosa iuuentus:
quosue piget longi tramitis: atq; viæ.

Iamq; lycaonio quod hꝫ sub sydere mundus
thessalia penitus cesaris illud erat:

Orbis terrarū poené totus victus.

Rhodus atergo: necnon egyptus ad illum
defecere: ferox & sine marte calix.

Oceanum superest indos temptare lauantem:
& matutini solis adire domum.

Ergo est in medos celer ad sua vota profectus:
ultima terrarum q̄ prope regna tenet.

Miranda dona.

Hic post obtentas rerum ditissimus vrbes:
largo cum ducibus munere adornat equos.

Aurea dona micant: argentum uile putatur:
atq; monile gerunt bellua: virq; nouum.

Sepius hos oriens sol est miratus euntes
Dum noua pompa suus vinceret illa iubar.
Sepe q̄ bucefalon tam lucida frena gerentem bucefalos
solis candentes obstupuistis equi.
Talis regine se in regna cleophidos offert Cleophis regina
dedala nam mons est dedalus illa uocant. reg° cicta
Dedalus & credam nomen non contulit illis
credibile est dederint nomen at illa uiro.
Pellitur hec regno quib⁹ artib⁹ exigce unq̄
hostis in amplexus se iacit illud hēt. Regnū stup°re
Est venus una deis & marte potentior ipo ceptum.
nymphe igitur bis ro diate viuat amor.
Protinus illecebris superatis bella puelle
morte quidem res est certior ista mihi.
Sic pereat docuit q̄ me hec nouisse magr̄
doctrine precium nam mea corda tulit.
Nunc sine corde tuas canimus dux optime laudes:
te dubia & borsi p̄ mare classe fero. DIVVS·BORSIVS·
Sta precor inq̄ ausis si sim temerari affla
tu cor mens ventus tu m̄ portus eris.
Dum loquor ortus rex noua castra c̄ rege philippo Alexander ō̄
dirigit & poro bella cruenta move porum.
Indorum princeps hic erat concurrit armis
arma petente graui parte ab utraq̄ tuba.

Duo reges ceciderunt.

Agemini reges in equis fluxere etatis
alter ad alterius pectora tela premens
Sauciat ut porus: sonipes & uulnera sensit
rex stabilis poterat bella fouere tn.
Vulneris impatiens sed equus traiectus abhasta
prolapsum effudit lata p arua ducem.
Obrutus hinc telis capitur: captiuus abhoste
virtutis ueniam nactus honore fuit est.

Magnanimitas

Mens fuit alta tn: vel tanti roboris illi:
se q̄ tam victum condoluisse ferunt:
Vt mortem cupiens curari uulnera passus
nec sit: nec proprio sumpserit ore cibū.
Cognati flebant medicamina nulla uolentem:
& frustra orantum turba manebat iners.
Res ad Alexandrum regem pro rege relata est.
ipe refert medicus uulneris huius ero.

Magnificentia.

Tunc porum mittit bene q̄ solent: & illum
restituant vt erat in sua regna prius.
Magnanimi hec poro regis medicina salutem
attulit. o celi numine digna manus.

Questio

Queritur ambob; q̄s sit prestantior istis:
signaq; q̄s genii liberioris hꝫ.
Noluit hic regno pulsus: vl' uiuere seruus:
capta nec is uiuo uult sine regna duce.

Interea interiit macedis duas impiger ictus :
& longam in noctem lumina clausit equus .

bucefalus occisus

Eius rex vrbem locat hic de nomine dcam
atq; sepulchrali corpus honore cremat .

Iam nihil ulterius superest: quod gestiat illum
uincere, ni solem uincat: & eius equos .

Sed fœdus hoc absit, poterat bene uincere temptas:
& currum in rubro precipitare mari:

Nam si gesta uiri nues ab origine, nullus
fortune: atq; ato terminus eius erat.

Sed precibus non sponte senum: qbz omnis in vrbe
vix uita ad reditum sufficiebat, abit .

Dum redit audaces in mœnia septa sicambros
obsidet: ac mandris pugna cruenta datur.

Sicambri oppugnati .

Rex prior hic mortis se in aperta pericula iecit:
dumq; alius infert uulnera vulnus ht.

Alexander ictus

Dum q; deficeret labente cruore: magrm
quo perimat flexo poplite pugnat adhuc .

Vincitur vrbs coetu mox suffragante suoru:
qui muro ad regis desiliebat opem .

Dic modo musa nefas cur hœc extrema triumphis
gloria, dic dea cur debuit esse suis.

In babylona uenit, mors inuida ferre venenum
impat: Antipater porrigit: ille bibit .

Alexander ueneno extinctus .

Dictus & est ad opem petiisse in viscera ferrū
dum miserum pestis roderet hausta iecur.

Inde suis moriens porrexit ad oscula dextram
est flentum lachrymis humida facta manus.

Hunc hostes & tanq; fleuere parentem
crudele hunc fleuit barbara turba genus.

Adarii mr subita se morte premit
amittens in eo spem moriente suam.

Laudes Alex. Regibz hic nullis belli virtute secundus
maiestate at primus in orbe fuit.

Quascunq; est terras quoscūq; aggressus & hostes
vicit: & hec laudis inclyta sūma sue est.

VITA ARISTOELIS. Doctus Aristotelem puer annis qnq; magrm
audiit: incipio te vir honeste loq.

Prelia non omnes constat sentire libenter:
scriptaq; non cunctos sanguine tincta iuuant.

Nicomachus genitor fuit illi efestia mater
gente maces: stagera nomen ab vrbe tulit.

Stagera vrbs

Vrbs ea non mirum: nanq; in pede mōtis olympi est
si tulit ingenium: cui uia ad astra fore.

Olympus.

Pene puer: qua qs fieri queat arte disertus
edidit: Ac legit publicus auctor opus.

Socrates doctor Atis.

Mox ad Athenei doctrinam socratis aurem
porrigit: in ternos dum cadat vva lacus.

plato lector

Hinc naturarum ſtudiis platone magiſtro.
diſcipulus maior forte docente uacat.
Tercentum quidam: plus mille uolumina qdam
huius ab ingenio fca fuiſſe uolunt.
In quibz implicitas nature ſimplicis artes
quærentem conſtat posse uidere virum.
Sydera mortalis tranſcendit acumine ſenſus
aſcenſu vt reliquas regia tranſit auis.
Si de numinibz dabat ore uocabula cœli
eſſe uidebatur cuius: & ille fuit.
Vnde animæ: an magni dum nutat anhelitus orbis
has facat: an ſit mens purior vna creans.
Participemq; deum q; fas ſit credere nri
hac immortali parte probaſſe ferunt.
Qua ſint arte domus: vrbes quo more regendæ
is præco: ac ſuperum nuncius edocuit.
Hinc platonis erat vox iſto abnte legentis
intellectus abest, nil mea verba ſonant.
Nactus Ariſtotele natum uiuente philippus
grata ad cœleſtes ſuſtulit ora deos:
Læticiæq; index ſuperextat epla regis
illi cum propria miſſa notata manu.
Nam præceptori iuuenem fidebat adactum
diſcere quæ moreſ regis adapta forent.

Compo

Verba platois de
Ariſtotele.

philippi pr Alex.

Desine siquis hōs natos odisse tyrannus
ingenuas artes uincere musa docet.

Sepius audimus clara cum uoce locutum
epyrotarum sic sonuisse ducem.

Hiceas pbus

Oppida Niceas me plura subegit & urbes.
scilicet illi ensis lingua diserta fuit.

At ne forte sua pyrrhum uirtute minorem:
cum sint ipius uerba fuisse putes:

Accipe mireris q; me narrante poeta
si tibi sum mendax eruta lingua cadat

Rex pr̄ eacides epyri sede fugatus
dicē cur totū hoc uix satis esse opus:

VITA PYRRHI

Abdit in illyricis puerum quærente tumultu,
ne petat extincti tempore regna pris.

Glauc' rex illyriç

Accipit hunc princeps regionis glaucus alendum:
& iuueni natam iungit ut illa petat.

Obtinet hęc iterum perdens: iterumq; parente
coniugis alterius auxiliante capit.

Hinc & Alexandri bellis se immiscuit illis:
quę successores multa dedere simul.

pantauc' a pyrrho supat̄

Pantaucum solo superat certamine: & ipā
regna rapax macedum rege cadente tenet.

Demetri' regno pellit̄.

Demetrium quondam, nunc non: pro morte sororis
cognatum: cām nam dedit urbe fugat.

Nec fortuna uirum: vel belli conſcia virtus
hoſtibus eſt victaſ paſſa quiete frui.
Materiam per tot belli interualla reqrens
apta tarentinos arma iuuare parat.
Orbis ad imperium iam lumina roma p enſem
extulerat: tunc hos obſidione premens
Ergo mouꝫ longo tractu mariſ arma: ſed hauſit
cum dn̄is multas equoris eſtus opes.
Quoſ fortuna tn̄ reliquos tulit improba ponti
non diſtans ipſa naufraguſ vrbe legit.
Vix ꝫ ab humenti ſiccauerat ille procella
agmen ad Albini conſulis ora mouꝫ.
Fert elephas acies: & lignea moenia dorſo
romanuſ miles ad noua monſtra pauꝫ:
Succedunt cunei pedituꝫ: & voce ethera finduꝫ
ere ruunt rauco flante per arma viri.
Quid Pyrrhi celebrem ducam p verba triumphū
teſtis romaniſ oſſibꝫ albꝫ humus.
Mirati molem magno terrore ferarum
conſulis atergo proſiluiſtis equi.
Pyrrhus atrox pugnat fugientū in terga: vocatq;
vertite vos patrium nunc vbi robur vbi eſt.
Nec fuit hec pyrrho ſine ſanguine gloria parta
amiſit plures ictus & ipē ſuos.

Pyrrhus ī aquilis Tarentinorum

Albin⁹ conſul contra pyrrhum.

Pyrrhvs victor

Rursus idem fecit rome sibi pace negata
Asculum — Asculeum dicat damna cruenta solum.
Millia ter sex hic cecidisse est rumor vtrīq;
clamauit pyrrhus corpora cęsa videns:
Si mihi de roma dat tertia pugna triumphuz
pyrrhi exclamatio. — quem ducam ad quartam non supullus erit.
Postq; bellorum sunt res ad vota secutę
Italię nato destinat imperium.
Ap legatos sicula in tellure uocatus
traiicit: arma cauę vix tenuere trabes:
Insula continuis ea tunc insultibz omni
parte premebat: hostis & afer erat.
pyrrhus regnū capit sicilię — Carthago terris abeo superat & undis:
hoc helenus regnum natus & alter init.
Ecce iterum Italiam repetit qr roma parenti
continua nec adhuc obsidione uacat.
Beneuentū — Fusus apud tn est beneuentū marte cruento
:romanę consul Mannius vrbis erat:
Cogitur & fusus: q; rerum mobilis ordo est
pyrrhus strat? — hinc annos post sex pyrrhus abire feroxe:
italiam deserit. — Nostraq; corporibz linquens loca plena suor/
cessurus uentis p mare vota facit.
Hinc macedum vastos currit predator agros,
paceq; sepositas depopulat opes.

Antigon⁹ strat⁹.

Viribꝫ antigonum / nunc vi / nunc fraude receptis
sternit: humi sparsi sanguinis æquor erat:
Perq́ petit bellum lacedemona: perq rapinam
victor: & oppugnat moenia / tela uolant.

Duplex proditō

Nascitur hic duplex: Argos nam fraude uocatur
proditio (Antigoni machina fc̄a manu).

Aristē

Auctor Aristeus sceleris promiserat vrbem:
& dedit: vt capta captus ab hoste foret.

Pyrrhi miranda

At medium p̄iter dum transit ad argos h̄ndum
mille quater / uel plus aggrediunt̄ equi.
Tum natum in medios hostes: dum pugnat acerbe
perdit. percussor funere lętus ouat.
At pyrrhus semper dux bello acerrimus omni
plurima nunc propriam vim sup̄ ausus agit.
Nati occasorem cursu petit ense repertum:
deq́ illo terram verberat (arma sonant).
Aequore transfossus iacuit moribundus t̄ alto:
q́q́ simul fuerant ense ruere uiri.
Tum uelut inferiis celebrasset splendida nati
facta p̄r. pactę tendit ad urbis opus.

Pyrrh⁹ obsessus

Vix ingressus erat q̄ uti fuit ordo receptus
pro pyrrho Antigonus obsidione subit.
& partem ducens castrorum in moenibꝫ ip̄is
bella cie: ferri sumitur om̄e genus.

Ar pyrrhus medios iam iam moriturus in hostes
quando velint cęli numina dira ruit:
Terq; hostes solus non pulsus ab hostibꝫ unq;
reppulit: & totam sanguine texit humum:
Forteq; tunc natum pyrrhi speculata sub ensem
ex alto lapidem culmine iecit anus.

pyrrh⁹ ictus

Mentem ictus sequitur: medioq; in vertice cassis
excipit: attonitum lumine lumen abit.
Ecelo prestat sydus q̄ dicere saxum
decidit: heu qualis res sumus: astra docent.
Dum fugit accepto secedens vulnere pyrrhus
: nec quo iret certum prorsus hebat iter.
Brachia lapsa cadunt: oculos nox atra cucurrit:
deseruit q; egra frena retenta manu.

Pyrrh⁹ obtrūcat⁹.

Zopyrus inueniens hunc demū forte cadentem
truncat: & Antigono fert noua dona caput.
Abdidit Antigonus surgentia gaudia mentis:
& flęuit: lachrymę non huere fidem.

LIBER TERTIVS

Mauors.

Acta secuturus fueram clarissima regum:
inq; meo mauors carmine multus erat.
Substitit at pyrrhi multū mirata ruinam
mens mea: nec fati ca dabatur adhuc.

&modo ſcrutabar quę uis: quę machina rerum:
quęq; manus magnum uoluerꝫ orbis opus.
Dum ſic cuncta putans aīus ſe ferꝫ ab īpo
corpore cum ſuperis vt peregrinus equis:
Ecce trahor ſubito cęli ſup aſtra volatu,
dux erat egregio candidus ore ſenex.
Nunc ſi unq; borſi veniſti ad vota vocatus
huc ades: aſtra tibi dant patefacta locum.
Ipſa domos geminas pandit formoſa dione:
moribꝫ & magis eſt commoda libra tuis.
Hanc pete q leges terris: ac iura dediſti:
& cape iuſticię premia digna tuę.
In manibꝫ cęlum ponam: ne monſtra timeſcas:
plurima quę ſtellis inſita forma facit.
Non hominum ſuperis eſt iam te notior vllus.
ſi numerant terris qs ſua iura colat.
Tum cępit placido q me conduxerat ore:
& ſcirem vt nomen ſum ptolemęus ait.
Ne duce me iuuenis fati mirere poeta
ſta: capies monitis uerba notanda meis.
Hec quam luminibꝫ vir quantūcunq; profundis
non capit: ante rudis machina maſſa fuit.
Verticibꝫ geminis: quorum ſupeminet alter
voluitur: alterius tartara lumen hnt.

·DIVVS·BORSIVS·

Libra

Monſtra cęli

Fatum

Orbis deſcriptio

Equinoctii contrariꝰ

Hinc uariam ſolis lucem: ſomnoſq; ſequentes
quattuor: & uaria tempora lapſa uice:
Suntq; rotæ ſeptem totidem de nomine diuum
maxima Saturni eſt: ſed tua luna minor.
Bis ſex obliquo vertunt tramite ſigna:
& triginta gradus deſuper omne tenet.

Vnde vita ꝓ ſibus.

Hinc ait uiuentum oms: hinc ſtirpis origo
æquoreæ: & plumis quod volat omne genus.
Hinc & certo florentes tpre ſiluæ:
meſſibꝫ & grauidis læta per arua ſeges.
Spiritus is æli terrenis omnibꝫ afflat:
vitaq; æleſti quælibet igne uenit uiget.

Ecliptica

Eſt q; ſigniferum quæ linea diuidit orbem/
bis ſex poſt: totidem linqt & ante gradus.
Hanc planetarum medius ſol uendicat vrens
obuius omne: quod id ſydus iniret iter.

Eclipsis

Hinc & defectum patientem lumine lunam:
contigit & ſolem cernere nocte tegi.

Equnoctial

Eſt & ſignorum quo linea circulus alter
finditur/ æquat bis noctibꝫ ille dies.

Solſtitial

Hanc ultra: citraq; petens ſol ultima æli
ſolſtitium duplex duplex dū uolat ipſe facit.
Donec & in ſumma rerū deus arce magiſter
regnabit: donec pontus habebit aquas:

Sydera cum phoebo cursu labentur eodem
vltima ni facient est trepidanda dies.
Hec manus eterni condens eterna creauit
principis: & statuit qua graderent ire.
¶ Quinq; plagis & celum distinguitur: & tot — Zone .v.
luminibz solis sbdita terra tenet.
Mundi tm ex his gens est donata duabus: — due hitabiles.
quas colat: ast reliquas frigus & ignis hnt. — Tres non
Inter nanq; iouis nutricem: & brachia cancri — Egis
te si stes solis torrida flama coquat.
Siq; polos circa sex: & triginta subibis
forte gradus: acri est mors patienda gelu.
In medius tm fas est sperare salutem:
& nisi de geminis noscitur una tm.
Hec eadem oceani mediam se condit in equor: — Forma terre
& si sub nobis sit manifesta late. — ī oceano
¶ Nunc planetarum dcm miranda supersunt:
experti verbis si datur vlla fides.
¶ Iam liquet esse illos septem sub signa uagantes: — Septē planete
signaq; dant quot sunt bis: & in axe domos. — Duodecī sig^a. p
Magnum robur eis: & magna potentia semp — domibz.
in domibus: nec pars dignior ulla manet.
Quis martem si aries, vel scorpius adiuuet illū? — Dom^o martis
quis phoebum superet stante leone siml'? — Dom^o Solis

Dom' Mauri

Mcrarium in geminis fandi quis flore preibit :
que venerem forma si prope taurus hr :

Gaudia planc tarū .

Signaq; planetę. que ingrediunt ouantes
inq; quibz repetunt culmen & alta gradus .
Iupiter ad siluas it cum chirone : libenter
saturnus pulchro cum ganymede bibit .

Tripliciates qd sigficet

Est & triplicitas signorum in sexibz anceps :
inq; illis multum sydera iuncta queunt .
Tunc integrandum diuersis legibus orbem
precipue iuncto cum ioue patre puta .
Illa nouum terris assignant numina vatem
atq; alios mores talia secla parant :

De aspectibz

Magnaq; nascenti uenit ex aspectibz horum
vis : quam fortunam q; didicere uocant .
Nullus ad oppositum natus te diligit & unq;
omnis & in trina te statione colet .
Odit enim libram qr pendet edenduſ in ipa
trux Aries : tauro virginis ora placent .

Iupr in taurū

Non aliam ob cam cautus se abscondit in ullo
iupiter : europe cum subiisset honus .

Signorū diuersitas .

Signaq; distingunt ratione carentia docti
a quibz est facies equiparata feris .
Quippe satis refert , hoc an nascare sub illud
sic facies : sic vox : vis q; testis erit .

Hunc ego non unq̃ dulce expectabo canentem
cui cancer scandens: vel fera talis erit.

Cancer mutu aial.

Muta viris claram prohibent animalia uocem:
& In reliquis & idem dotibus esse liqua.

Nemo mihi facilem rebus promittat amicum:
cui dedit indomitus lumina prima leo.

Leo imite

Quid de lustrato: quid caligante loquendum:
uel uacuo: si sit regia causa gradu.

Cauendi grad⁹

Adiuuat insignis hominum res tantula sortes:
inq̃ aliis fuerit luna timenda magis.

Certos nanq̃ illa numeros intrante per orbem
infelix que tunc femina mr̃ erit.

Aut membris captam flebit mestissima prolem:
auribus aut surdis uerbula blanda dabit.

Nonnunq̃ muto flens oscula sumat ab ore:
& ludat cecis indice luminibus.

¶Nunc qd quiq̃ domus ualeat si noscere cura est
accipe: significat non locus omnis idem.

De ꝑtate domor⁹

Non tibi prima domus si par virtute secunda est
rem dabit: aut regis munera larga feret.

Nosces si p̃ito percurris in ordine celum:
seruorum: & fratrum qd tibi turba parat.

Heredem quis te faciat: quo tempore carcer
detineat: celum sed tibi carcer erit:

Sic morbos: a te procul hęc ōn omina sunto:
non diuos dignum est (parcite signa) pati.
Vxorē siqs cupiat: si ducere natos:
qua melius ueniant sydera ꝑte monent.
Deniq; quicqd in hoc timeat mortalis: & optet
orbe: tibi ē cęlo sydera signa dabunt.
Ingenioq; uolunt nullo supabile fatum
astrologi: & cāu sic sua dca probant.
Exm q; oia fato regant.
Frangitur in uasta maris ampla carina procella:
æquor & indomitis corpora sorbet aqs.
Vnde fit: vt cum stent oms discrimen ad illud
naufraga ps pereat: ps mare salua natet.
Aliud exm.
¶ Preterea patitur dom? alta antiqua ruinam:
& saxa: & calcant corpora cuncta trabes.
Hic cerebrū: hic oculos: hic hiantia uulnē lato
ora dat: hic rupto verticis osse gemit.
Omnibz in uultu diuersa est mortis imago
pressa iacent uariis funera vulneribus.
Integer at ridens toto cum corpore seruus
exilit: vnde sit hoc, consule doctus eris.
Tertiū & forti?
¶ Est alius mortem supero passurus ab ictu
nam faciunt tales astra notata minas:
Omnia tecta cauens arcus nec templa sbintrat:
sub diuo & solus lata per arua iacet.

Desuper ecce volans rapta testudine grandi
regia loetali pondere transit auis.
Testudo

Fata uiam inueniunt / cadit illa ex unguibz vncis
interimit q3 icto uertice dura uirum.
Aqla

Iam contemne modo numen ul signa: q, isti
a nece tutus erat nullus in orbe locus.

His genus ordinibz celum mortale gubernat
nec licet inuitis hiscere syderibus.

Astrologi princeps non abnue credere dcis:
edidit hoc totum nam ptolemeus opus.

Et radio terras genti descripsit: et equor.
Cosmogphia
cura illi q3uis sydera prima forent.

Talia finierat mihi dux mea singula pandens:
cum subiit mentem debita cura meam.

Vnde: qbus q3 mihi signis tam scire uolebam
esset inextincta cum face longus amor:

Et poteram miserum forsan preuertere finem
ne morerer ceci seruus amoris inops.

Fluxit at a supero sic hiscere marte putanti
Annibal: hesit vox arma mouente duce.
Annibal

Semp et in celo mansurus forte fuissem
excita ni strepitus mens nouitate force.

Territus his cecidi mecum hinc audita reportans:
annibal adde meum nam mihi nomen ait.

Africa meq; tulit ptolemęo terra propinquum:
ęquora finitimis littoribꝫq; bibi.

Numina ad auctores de me conuerte latinos
hoc & nomen ausonis ora tremit.

¶ Dixerat: ipe deam quę cuncta canenda ministrat
consului: dedit hoc inclyta consilium.

Verba nÿphę

Si cupis alterius tibi tradere nomine nomen
istius ad librum conice gesta ducis.

Accepi monitus: stetit ortus amilcare campo:
instruxitq; acies me trepidante suas.

·VITA·ANNIBALIS·

Dum sequor hunc uideo mox oppugnata sagunti
moenia cum miseris ciuibꝫ equa solo.

Hinc tibi pniciem portans: & roma ruinam
p gelidas alpes herculis arte venit.

Anibal hercul'
Emulus

Vota facit superis trepidans vrbs alta qrini:
flensq; vocat graium turba latina iouem.

Rhodan' trnsgress'

¶ Iam rhodanum trabibꝫ poterat transisse cauatis
nec galli: nri nec vetuere duces.

Aggreditur iunctos ęlo transcendere montes:
& niuibꝫ spretis agmina lętus agit.

Quos huic obtulerit tristis fortuna labores
si loquor equandus robore nullus erit.

Saxa fracta

Saxa uiam prohibent: hęc demolit aceto:
& tardis aptum passibꝫ equat iter.

Sic apit ſiluas: facibus ferroq́ ſonantes
barbarico latii limina calce terens
Italicasq́ domos afris elephantibus implet
immanis barrit bellua: tecta tremũt.
Elephantes

Ir tianum conſul q ſternit pontibꝫ amnem
ſcipio: ſed facti premia poenus hr̃t.
Tiani Au.

Est conſerta manus: bellandi: & ſcā poteſtas
ſaucius accepto uulnere conſul abit.
Conſul ict?

Eridanum tranſit poſthec romana iuuentus
Annibal aduerſus caſtra ſecunda mouet:
Viribꝫ & cnea conſul ſuperadditur alter:
cautus ac inſidias poenus & arma parat.
Fraus punica

Vepribꝫ abſcondit ſuffulta in rupe magonem:
q ſubeat ducta prelia cepta manu.
Hoſ hoſtes medius trebiq diuiſerat amnis
audax romanus tranſit ad arma prior.
Trebiç flv.

&contracta gelu ieiunus membra reportans
fidit prandentes vincere poſſe uiros.
Sumpſerat hoc uires in tpre triſtis orion:
centauruſq́ poli frigida tela minax.
Centaur? cęli

Ergo fit a fluuio clamor ueniente tumultu:
italiq́ ſubit turba refecta cibo
Exilit ecce cauo mago poſt cumgente receſſu
romanis multo uulnere terga premens.

Romani cęsi

Sternitur externe non cauta potentia fraudis
pars gladio: preceps pars & in amne cadit.
Nuncius it romam: poplíq; it fletus ad astra
femineo fremitu concaua templa sonant.
Victor at ethruscas poenus procedit ad alpes.

Anńbal ī ethruriā

:bellua fert captū lumine maura ducem:
Arnus eo ingenti ripas superauerat vnda:
omniáq; in spem rapta paludis erant.
Nulla uiris requies sicca tellure dabatur
tradidit in fluuiis sarcina fēa thorū:
I pē minas celi: duxq; hec incōmoda temnens

Flaminiꝰ ō

fertur: Flaminius consul ab vrbe uenit.

An. strat' & occisus.

Dicta dies bello est: trasimeni maxīa circum
sanguine romano tingitur unda lacus.
Consul concursu fō transfigit hasta
fert carthago deis munera: roma tremit.
Tendentem contra dictator in urbe creat
maximus a Fabio sanguine nomen hns.

Fabi dictator

Hic nil pugnando semp vicisse putatur
annibali uictus tam bene clausit iter.
Punica sed poenos ars siq; leuauit:
hęc fuit obsessis festa colenda dies.
Colligit ecce boues: hic quos predatus hebat:
& siccis onerat cornua palmitibus.

Ludibrium hoc faciens urgeri triſte ſub hoſtem
inicit & ſtipulis nocte cadente faces.
Strido collectos uento uaga flama ſubignes
armentum teda ſolliciante furit.
Scandit bos, ignes ſtetit admirata iuuentus:
remq; ignorantes monſtra uidere putant.
Se circumuentos aliq timuere p hoſtes:
atq; é preſidio corripuere fugam.
Virgulta ardebant ueteri denſiſſima luco:
igneus & crepitans ibat ad aſtra fragor.
Non aliter q; ſi uento conflante deorſum
ſulfura cum totis ignibus ethna uomat.
Huc illuc paſſim fremitu diſcurrit vno:
atq; idem cunctos error: & umbra tenet.
Segniter ora mouent mirando ignota cohortes,
& iuga pro ſaluo corpore ſuma petunt.
Hec tibi dum borſi ſimulacra fugacia narro:
noſtraq; dum fraudis neſcia turba paue:
Annibal in uetitos conducens agmina ſaltus
tranſit: & inuentas depopulat opes.
Conſeruiſſe manus poſt inlaudande minua
defenſum & fabia te bonitate ferunt.
Hinc gradibz belli uarius mauortia cannas
utraq; pars pugne ſpe ſtimulata uenit.

Comp°
ethna

DIVVS·BORSIVS

Minua ſupat

Exat ambo ad
cannas.

Consules Ro.

Vrbis consul erat romanę paulus: & alter
rusticus indigna q̃ tulit arma manu.
Ergo hic pugnandi sit fato vrgente potestas,
Aufidus ambobꝫ terminus amnis erat.)
Annibal atergo qua uentus anhelat ĥ iapix:
Vulturn? uulturnusq̃ alio nomine castra locat:
Direxitq̃ acies sic ut cum flamine puluis
Ars punica in romanorum plurim? ore foręt.
Proditor hic poenis tot flans fauisse putatur
ęolus italici quot cecidere duces:
Si restabat romę spes ulla cadenti
abstulit hac una per freta longa die.
Nunq̃ texerunt tam multa cadauera terram,
Ro. cęsi nec maduit tanto sanguine tristis hum?.
Pars uno cecidit cum consule magna senatus
Cons. paul? occis? altera seruitii damna pudenda tulit.
Scit locus hoc: cuius romanus moenia sanguis:
& cuius fluuius nobilitauit aquas.
Mox acies alis uictoria lapsa cruentis
urbi fert poenos pręualuisse duces.
Tum celer ętatis nullo discrimine luctus
Ro. lachrymas exoritur: vocem vox miseranda subit.
Hic lachrymis. illic tellus madefacta cruore est
planxerunt celeres pectora tunsa manus.

Vix numeranda uiri faciunt noua uota precantes
fastidire putes tot data uerba deos.
Punicis interea sponse noua munera miles
de cesi digyto mittit adempta ducis.
Femina lucenti gaudes qd nigra metallo
anulus hic dnis restituendus erit.
Ecce tuus victor quasi negligit annibal illud:
orbis ad imperium quod superesse& opus.
Non desperatam ceu debuit occupat vrbem:
sed capuam campi luxuriantis adit.
Mollis ea vrbs tante virtutis facta ruina est.
victorem q̃uis cuncta secuta forent.
Testis nola tulit manifesti signa pudoris:
quam vi capturus proditionis erat.
Strenuus illi spem tantam marcellus ademit:
romana & poenum reppulit arte ducem.
Terga dedit presens magna cum strage suorum
annibal/ est testis fusus in arua cruor.
Non aliter q̃ si dux prisci oblitus honoris
altera mouisse& castra tremente manu.
Agmina dixisses: & inertia corpora cernens
a primis prorsus degenerare viros.
Gesta nec ille locum sua preclarissima nosse
precipitem/ capuam pergere tendit adhuc.

Auspicaũ d
Sapione

Añibal dege
neras.

Marcellꝰ An.
supat.

Capua An. ꝑcapitiũ

Casilini dura obsessio.

Quid petis hanc p̄riam dux ó clarissime gentis
vrbs ne uides vrbis illa ruina tuę est.
Oppida qd te inter casilinū̄ iusta tacebo
seruasti ut romę funus aduſq; fidem.
Omnia credidimus cladis quę extrema tulisti
dum circum te acies obsidionis erant.
Detractas clipeis pelles quis mandere& un̄q;
mollire& feruens has lice& unda diu.
Accipe uasa tñ: quę mittit in amne secundo
frumenti ad meritam plena senatus opem.
Quid tunc: & poenus si non interciput hostis
tot q̄ nil macris ciuibz illud erat.
&cum crate nuces sub nocte recollige missas
non est patriciis hęc satis esca tribz.
Atq; herbas omnes aut omni ex agere vellis
arua tenus muros omnia poenus arat.
Semina raporum iacias/cultoribus afris
desperanda tibi est: sȝdito colla: seges.
Intoleranda viros ad qd non vrge& egestas:
supposuere iugo colla caduca fame.

Siculi & tarēt̄ capti.

Annibal hoc siculos: capit hoćq; timore tarentū
alterius multos cognita damna monent.
Nec sine romano sunt hęc loca parta cruore
damna tñ faciens plurima damna tulit.

Flaccum prosternit non parua clade: sed alter — Flacc⁹ strat⁹.
mox capuam consul obsidẽ: ipe iuuat.
Accelerat romam põiturus castra: quod omnes — An⁹ cũ castris
cannensem pugnam post fremuere sui. — ad vrbẽ.
Moenia contigerat: tarde uenere subulci
vrbs licẽ audito nomine tota tremat.
Tunc ea sat lustrans: omniq; it parte recensens
ut libycus circum septa bouina leo. — Comp⁹.
Matrone in triuijs uultu aspexere supino
sydera: & intensa procubuere prece.
Omne deum nomen decies ad vota uocatũ est:
creditẽ hisq; aures tunc tribuisse iouem:
Nanq; illud uisum prorsus mirabile dcũ
ad belli signum iam crepitante tuba:
Nec nebule fuerant: tonitrus neq; luce sb illa — Prodigiosa
grandine diuisos bis rediisse duces. — tẽpestas
Annibalem contra romanis debita cẽli
res tulit hẽc mirẽ relligionis opem:
& sic collectis cum gentibz hostis, ab urbe
qñ negent superi vincere posse redit.
Atq; ut nunq; salua tñ urbe rediss& — Fului⁹ & Marcell⁹
consumens longa tps inane mora. — occisi.
Nam nec cum tanta fului tu gente iacẽres.
nec marcellus eo sub duce funus erat.

Cā ſbeſt lector ne iam mirere q; ip̄m Punica maluerit ſe prope terra duce.

VITA SCIPIONIS

Post hec q; proprias fuit hinc reuocatus ad ędes
poené tulit nulla prelia digna tuba.
Inter ſeua pris: proaui patruiq; ſepulchra, pfectus
ſcipio in hiſpanis vicerat omne ſolum:
& duabus ſtratis tribz: & carthagine parua
poenorum portus preſſerat: aſtra dabant:
Tunc tanq; ſi mox for & aggredienda p ip̄m
carthago, poeni contremuere p̄res.
Eſt conclamatum decies p uulgus ad arma;
moenibz in q; ſuis turba locata mori.
Corpora diſcurſu fo̅o quot capta fuerunt
aſrorum magne dum raperentur opes:
Scipio regrediens ad arandum miſit in ęquor
viginti nūz vix tenuere rates:

Maſiniſſa Sa. iunct.

Millibus hic eqtum rex tunc maſiniſſa duobz
adductis icto foedere iunctus erat.
Funditur eius ope poeni dux agminis hanno
ſz ſbeunt vrbes q; rapuiſſe uetent.
Haſdrubal: atq; Syphax vticam qr uictor adibat.
ne caperę uires oppoſuere ſuas.

hoſtes igne conſumpti

Tum perimit miſeros nocturna clade iacentes
vulcanus: facti ſcipio nomen ht̄.
Ignis edax nulli ſerpens p caſtra pepercit:
e flama ambuſti vix abiere duces:

Mox ꝯ extremis mage ſapio viribꝫ auctos
per ferri dentem peius adortus agit.
Non aſr q; ſi duo coniurata dediſſent
numina celeſti prelia bina manu.
Carthago didicit tunc deſperare ſalutem:
victoremq; omnis terra ſecuta fuit.
Adde q; ad luctus reſtabat q vltimus omnes
captiuus capta ducitur vrbe Syphax.
Funditur in ſpem circum vaga turba triumphi:
& vinctum regem plebs ſpeculata pauc.
Iamq; ſeneſcebant vires cartaginis alte:
in caſtris nullo ſpesq; erat ulla duce.
Cum popl's pacem neq; ſcipio tradidit illam
ſeruitij dura condicione petit.
Ergo oratores mittunt pace negata
accitum Annibalem q leuc vrbiſ onuſ.
Ille qdem ex oculis guttis fluitantibꝫ ultro
dicitur Italiam deſeruiſſe gemens.
Sepe ait littus latium reſpexit anhelans:
conuerſusq; inqt terra beata vale!
Quando tn pric fas ſit parere uocanti
traiicit: oppoſitus conſtitit hoſtis apud:
Semotisq; in par ſpatium mox gentibꝫ ambo
colloqum pacis grande habuere prius.

hoſtes ferro
cesi

Syphax captꝰ

carthagi. pacē
petūt

An. tranſit ī
Africam.

Scipio & An.
bellū hīturi

Scipio sed pacem cum detrectare habendam
ad fera bella truces uertit vterq; manus.

Oro ad milites

Concio: militibz q; ãiandis ultima uerba
facta / forent quales marte decebat in hoc.
Esse qdem imperium mundi victoribz ipis.
premia: sed victos dedecus omne manet.
Principium pugne iaculum uibrauit in hostẽ
scipio: subsequitur poenus & arte pari.
Ordinibz nondum turbatis longa dederunt
vulnera / nec fines deseruere suos.

Scipio victor

Cessit summa duci latio victoria tandem
: letiaq; fremitus nuncius astra ferit:
Corporibus qsis facies telluris operta est:
funus & in proprio sanguine quodq; natat.
Dux Asdrumeti se contulit afer in arcem.

An. fugiens.

ausfugiens celeri vix bñ tutus equo
Nuncius equoreis it romam lelius alis:
cum plausu letis vocibz astra sonant.
Scipio perculsos tanto certamine ciues
atq; metu sternens obsidionis adit.

Pax cõdicional'

Pace modum imponit cladi carthago future
& legem prebe scipio / talis erat:
Punica qs uiuas more vrbs morosa tuopte
roma deum sedes me referente sinit.

Transfuga captiuus sospes reddatur ut omnis
diuum eadem sedes maxima roma iubet.
Bellatore tibi: domitoq; elephante fruendum
denegat: indomitum uincula nulla trahant.
Tradito rostratas naues: non sumito bellum
te nisi se ueniam roma petente dabit.
Quinquaginta auri vl' pondo ferre quotannis — Auri pondo
obligat: obsidibz libera uiue datis.
Annibalem in primis sunt q; petiisse reponant: — An. t pas petit?
quo viuo nunq; roma qeta foret.
Sed capiendai totus carthaginis anceps
iam dederat libyco carbasa tuta mari.
Nunq; in romanos odio maiore putatur
bella ducum dempto qs mithridate tulit.
Est mithridatis ea: vel par spectata voluntas
romani tantum nomis hostis erat.
Rex fuit hic ponti tantę virtutis: vt ipos
credatur priscos exupasse duces. — VITA MITHRIDATIS.
Eius maiestas terris prȩcone cometa:
dum pareret genitrix sat manifesta fuit.
Nam surgens clari fuscabat lumina solis: — Cometa ingēs
: terra sui media pte sub igne fuit:
Non hic pubescens ludis puerilibz usus:
nec solitus tacitę segnis adesse domi.

Sed residens montes acer uenator in altos
ueloces iaculis excagitare feras.
Corpora tum demum durata laboribz amplis
asper ad imperii sceptra tuenda tulit.
Sic acuens socios contendere viribz ipis
uel cursu: vel equo cura pemnis erat.

Scythe uicti

Inde scythas: uix res fidei satis apta legentum:
q tua pressetunt terga philippe fuga:
Regis alexandri q sophitiona necarunt
nec norunt leges roma superba tuas.
Qui retro darium toto vertere tumultu:
& cyri ex humeris q scauere caput.
Vallibz in patriis iusto certamine fundit.

Vrsa maior

vrsa trahens currum maxima testis erat.
Romam qnq; ferunt: & quadraginta per annos
bellorum vario sollicitasse gradu.
Attn hunc quorum pompeius scribit alter
romani regnis deposuere duo.

VITA POMPEI

Iste uirum poterat dici clarissimus orbis:
expertus soceri ni miser arma foret.
Moribz & forma poplo gratissim? it dux
in celtas: q te flumen ibere colunt.

Celtiberi domiti.

Hic ubi precessor bn nulla metellus agebat.
floruit ingenti laudis honore prius.

Postmõ perpennam sicula in tellure tyrannum
occupat : & marii factio facta cadit .

Inde petit poenos domiti quo dextra fugaces
Syllanos hostes iunxerat vrbe carens .

Moxq; illi strato vallum ui martis ademit .
quod defensurus dux cadit ipe prior.

Hoc & bello regem comprehendit hyarbam :
cuius presidio fretus hic hostis erat .

Quadriuugo duplices agitans elephante triumphos
attigit inde fores roma superba tuas .

Sylla uenit magnum clara cum uoce salutans
obuius : & largo tradit honore manum .

Mansit cognomen pompeio : mosq; sylle
affandi nudo non nisi crine ducem .

Quid lepidum in regnis sardois ossa coactum
condere : qd brutũ iam tibi brute prem :

Quid referam quantis ingens sertorius armis
victor in hispanis hoc duce uictus abit.

Compositis rebz dubiis ad flumen iberũ
ex alia mundi pte triumphat ouans .

Huic sed fortunam qs cedere credere& omem :
vtq; ducem terra sic ualuisse mari .

Vix datur ulla qes, subit altera cã triumphi :
romanum tutum nam male littus erat.

ꝑpena vict?

Domitꝰ cꝯsus

Pom . triumphꝰ

põ. a Sylla ma
gnꝰ vocatꝰ

Lepidꝰ & brutꝰ
victi & Sertoriꝰ
repulsꝰ

Pirateꝭ i mari ro.

Id prędatores leuibꝫ preſſere carinis
gens noua in opprobriū roma coacta tuū.
Ac iam continuis tyrrhenū inaurſibꝫ equor
vt nemus: & quędam ſilua timoris erat.
Ergo illi ad uentos prouincia mobilis omnes
dicitur id ſœlerum cā pudenda mare.
Sic abit: & preter ſpem quadraginta diebꝫ
propugnatrices crimine mundat aquas.
Pyratę victi
Ducitur aduerſum claſſis captiua p amnem
thybridis: auctorem currus eburnus hī.
Culminibꝫ popl̄s pendo & ſpectator ab altis.
Alt̄ Triūph⁹
cantanturq; illi carmina greca duo.
Accipit impium poſthęc pœpta pemne
frangere duxit opus nam mithridatis opes.
Pom. i Mithri datem
Hunc ſimul Cufratem proſternit adortus ad altū
ſydera ſunt teſtes: tp̄re nocti erat:
Tempora quęſierant hi lucę carentia ſolis.
eterna hęc magnus tempora nocte dedit.
Rex fugit in colchos ubi paruus origine phaſis
Mi fract⁹ fugiēs.
prœceps uelocęs in marc fundit aquas.
Ipſa tenent p̄rium ſua cęſa cadauera fontem
iam tibi ſanguineas ablue mag̃ne manus.
Bis ſic Albanos uno cum rege cecidit:
Albani bis victi.
vi ſemp iunctos cum mithridate duces.

Capta reuertentem posthęc iudęa p illum
rex & Aristobolus numinis ore sacer.
Nec non armenios: alicas cum colchide pontum
vincat: odora dua munera gessit arabs.
Plura in laudando dimittere principe cogor
singula me fari non sinit hora fugax.
Hinc repetens magnam dux non inglorius vrbē
orbis totius gaudia victor agit.
Ipsa triumphantis spectacula rara fuerunt
regia nam uincta est curribz una soror.
Clamantes mr̄em nati post qnq; sequunt̄
quos tigranis erat filius unus apud.
Ex scythicas plures gestantes arma puellę
& piratarum vincla sb̄ arcta duces.
Mox se viuendi cōmunem ammouit in usum
his gestis curans paucula, multa potens.
Sed fuit ille tm̄: cum se qs egebat amico
ore fauere, manu sumere tęla celer.
Tullius auxilium fuit exul adeptus in illo:
& rediit sola principis huius ope.
Musa uirum referas, genus hic ab origine regis
volscorum senio degenerante tulit.
Eius nutricem monuit phantasma loquūtur
lęta fore& prię lac dabat illa pri.

Aristobolus rex capt?

Toti? orbis tium phator

~ VITA TVLLII ~

Vn Tully origo

Diuinam puerum ſat conſtat amaſſe poeſim
& nymphe iuuenis cor tenuere prius.

Scylle crudele Impium

Post electa viro mage larga licentia fandi.
eſt proſa rhetorices nobile lumen hns.
Imperium Sylle iuuenis poſt tempus abhorrēſ,
deſeruit ſedē terra prna tuam.

Tulli? Cons.

Ac uigilaturus ſtudiis contendit athenas.
dum reditum in priam ſors toleranda dare.
Sylla cadit: petit hic urbem ſt aue regendam:
& nunc edilis fit: modo queſtor erat.
Totius poſthec magno clamore ſenatus
conſul in exitium fit catilina tuu.

Tul. pr̄ prie

Ille tuas fraudes: & triſtia fca retexit
qs pr̄ eſt prie dictus in orbe prior.
Inuidie qd non: & ceca ſuperbia fingunt.
maieſtas premitur tpre tanta breui.

Clodi? hoſtis Tul.

Hoſtis eras clodi ciceronis: & inde tribun?
plebis in exilium factus abire iubes.
Ille incenſa miſer uidit ſua rura: domuq;
deiectam ex alto culmine propter humum.

pom. aīcus Tul.

Virtus virtutem demū miſerata repulſam
lumina deſerte vertit ad urbis opem.
Magnus: quo nullū maiorē roma tenebat
arma reducendo p ciceronē capit.

Clodius est fractus: lex lata, vocatur in urbem
tullius: est damni facta repensa sui.
Ecce nouos iterum proconsul adeptus honores
militat in parthos dogmaq; & arma ferens.
Militat arma ferens illum quis crederet unq;
hastę aptam: & calamo sic huisse manum?
Quę dedit in bellis hic est submissa duobus
parthia: reliquias taurus honoris habet.
Illius hinc primam regionis diripit vrbem:
atq; triumphator cum queat esse negat.
Ciuilis belli demum crepitantibz armis
orandi dulcem sumpsit ad ora tubam.
Qzq; diu fuit hoc rerum dnator in orbe
cęsar: apud studium mens ciceronis erat.
Tum mage rhetoricū lumen diffusius arsit:
graia q; in Italicas est sata palma domos.
Arbor odorato percussit acumine cęlum.
poma legens tetigit sydera summa manu.
Omne suum qs opus dicet: quod condidit uq;
dimidium numeri roma caduca tegit.
Illa q; in ętherias arces nec condita turris
venerat ad finem: cum nece raptus abit.
Vt sua lingua sibi reserarit acuta sepulchrum
scripsissem: cecidit mesta dolore manus.

Tul. iterz consul.

parthia victa

Inumerabilia
odidit volumia

VITA CESARIS

Versꝰ

L. Ce. prī.

Sylla Ce. hostis

Ce. vrbē relīqt

STirpis Iulee veneris dic musa nepotem
dicere nil quo plus progrediare potes.
Cesar adest: da diua nouū, da carmen, hēbit
libri huius caput hic q caput orbis erat.

AUdacem iuuat ire uiam, mare uela p altum
nr̄a patent, puppim det uenus ire nouā.
AFfinem Idalii portamus amoris iulum
dulce qdem pondus: dulcis & iste labor.
LUcius at genitor fuit illi cesar iulus:
q puero modicas morte reliqt opes.
AT iuuenis tanti successor nominis, illud
p mare, p terras tollere ad astra putat:
&modo fecisset, nisi classem Sylla mouenti
se scopulum in primis opposuisse& aqs.
ILle senex puerum timuit: cinxisse supbe
fertur: erant animi signa notanda sui.
EIus & in uultu marios consistere centum
sepe furens iuuenem sylla perosus ait.
SYllanus quotiens hunc cepit nocte satelles:
se nummi quotiens ille redemit ope.
TAndem cedendi cās hinc cesar adeptus
militat: & nullo nomine bella gerit.

Mor ſepelit ſyllam ſors ꝙlo attollit iulum
cꝙe redit tuto ſb ſua tecta pede.
Traditur ulterior quęſtori hiſpania gades
pergit ubi herculeo nomine templa patent.
Hic & Alexandri dudū ſimulacra tuentem
non facili gemitu condoluiſſe ferunt.
Nam nihil ęquęuus morientis nomine dignū
fecerat: & famam quod meruiſſe adhuc.
Conſcia mens igitur proprię virtutis in illo
excitat exemplo regis ad alta manū.
Adiuuat imperium mundi fortuna putantem:
& redit: ędilis fit noua roma nitę.
Additur ad ſpei creſcentiſ imagine multa
ingens fomentum pontificalis honor.
Tum ſomno mr̄e eſt ſoclus ipſe putauit abuſus:
inſigenſq; pr̄i cornua preſſit anum.
Mox auſpex mr̄es ꝙd ſit preſſiſſe rogatur
mox auſpex terram pro genitrice capit.
His impulſa uiri ſtimulis mens alta tumeſcit
portubꝫ ut lictis vela p alta tument.
Nulla ratem prohibę diſcurrere ſylla: carybdiſ
nulla: foro eiciatur q prohibere putat.
Deſcriptus bibulus ſocio cum cęſare conſul
cur diſſentit ut is viuere pulſus abit.

Scylla mortu?

Cęſar. quęſtor

Cę. ędilis

Cę. pōtifex

Compo

bibul? collega

Cato ad carcere

&Cato patriciis: pauidoq; tacente senatu
cur dissentit ut is dicere uincla subit.
Omnia cesar erat: consul iubet vnus: &ipm
precipiens pribus nomen in acta refert.
¶ Hoc legunt cesar: sunt iussa negata: q; esse
debent q; iubeant consulis ore duo.
Ad numerū cesar minitans tunc addit iulum:
quod geminum in solo consule nomen erat.
At consul cesar: cum sit q; consul iulus
quis contra audere & labra mouere duos?
Callidus ille & magnū tunc magna potentē
nate connubiis ad sua uota trahit.
Gallia sic genero prouincia dea iuuante est,
terra tibi cesar: resq; capita diu.
Festinat celer: ac rhodanū qua cessit ab urbe
octaua (mirū est credere) luce tenet.
Cesaris illa decem gens bellū passa p annos
nomen ad italicum nūc q; tota tremit.
Cum populis vrbes constat viasse trecentas:
pars quarū est bello: parsq; recepta metu.
Octingenta iugum stimulator ad oppida traxit:
nunc q; mutato nomine multa manent.
Quid ferro cesas acies? q; prelia dicam?
laus omnis nostra fit sua laude minor.

Cę · pom · sibi affinitate 9 iungit.

Cę · mira celc ritas.

Gallia a cę ssdita.

Excidia hic lector belli postrema uideres
& stagna: & tinctos sanguine rubra lacus.
Sepius in fluuiis fecere cadauera pontem:
gallicus & miles piscibꝫ esca fuit.
Idem germanos dum gallia uicta qesat — Germani domiti
impugnat: mixtis ensibus era sonant.
Vidisses miseros peregrino marte cadentes
montibus agnatam condere qedis humum.
Infelix huit genitum que mr in illo
marte, fuere cibꝫ corpora qsa feris
Iam tace Syllas: extollis qꝫ Lucullos
quis pompeium qsaris esse parem.
Sigs & insano tantū deuinctus amore es
principis ut iactes hunc sup acta tui: — Nemo par qꝫ.
Cernere finge tibi puerū si qsar adesset
Luderet hic, tremeret ille sonante tuba
Raro crede mihi faciunt ea sydera cursum
qsare nascente que coiere simul.
Subiecisse tn gallos: pressisse furentes
arctoo est sibi res parua sb axe uiros — Arctous axis
Extra terrarum si sint loca cogitat orbem
cognosci: & prīę figere signa suę.
Qn locus non sit: prodest uidisse bibentes:
& potasse sil' in mare solis equos.

Cę. in britaños

Sic equor dubiū quo ruptis fauabz atlas
oceanum sorbeę traiiciat arma ferens.
Prelia diuitibz sunt prima illata britannis:
insulaq; accepto est obside victa breui.
Cęsaris aduentū romanę orate puellę
margaridas veneris premia magna gerit.
Inuidię his gestis attollunt cornua: iam res
pompeii superat: herculis equat iter.
Dumq; sibi imperium produci affectat: & orat
ingenium musant q timuē uiri.
Post interiecto dimissus tempore romam
nuncius expulsus: vel prope cęsus abit.
Protinus infensi res hęc indigna senatus
materiam citius ad fera bella dedit.
Magnus erat iam tunc vxoris morte solutus:
inq; prē cecidit cū moriente fides.
Ergo hinc: atq; illinc vtrunq; citantibz iris
in priam cęsar: pro capit arma gener.
Regnandi cā ius calcibz omne p̄mendus est
cęsar in hoc omnis est tibi turba sequax.
Venerat ad flumen galli rubiconis iulus:
quē prope pulchra maris littore terra iacęt.
Hanc capit: hac capta pompeius deserit vrbem:
atq; hosti uacuam plebe sequēte sinit.

Belli ciuilis origo

Cę. conī. vrbē.

pom. ꝫ cę.

Contemnens sed rem sine sanguine cesar adempta̅
indignatur opes maxima roma̅ tuas.
Ergo hostem primu̅ sequitur: populu̅q; gerentem
sb duce pompeio tela recepta domi.
Brundusium petiere simul: sed marte negato
cesar ad italie regna premenda redit:
Cursibz & geminis lune subiecit/ad alpes
quantuncu̅q; tenet inter vtru̅q; fretum:
Imperio rome sumpto prope flumen iberum
expedit: haud parui ca̅ timoris erat.
Magnum pompeius fugiens huc miserat agmen
posse vt atergo cesar & ante premi.
Sed sese uiso uix cesare sponte dederu̅t
hi duo quos magnus miserat an̅ duces.
Interea se hostis quacunq; cohortibz augens
littus in oppositum venerat: alter apud.
Hic ad conflictum quasi cladem est passus iulus
dyrrachium sceleris tu meminisse potes.
Vlterius iusto coeunt certamine tandem:
prebuit his campos thessala terra pares:
Cessit virtuti pugne numerosa iuuentus.
dux & in egyptum transmare victus abit.
Hic hi̅ti uitam soluit post damna pudoris.
orbem virtutis premia cesar habet.

brundusiu̅

Ce. capta Italia
ī hyspa̅ias

Ce. ad dyrachiu̅
ꝫ pom.

Pom. ī thessalia
fractus

Pom. obtru̅cat?

Caput ꝓ̄. ad ꝙ̄.

Hunc q̄ dum ſeqtur ceu neſcius eſſe pemptū
infelix munus ſuſcipit ante caput.
Fleuit: & immitis ptolemęi dona phorrens
tpēm& hęc eadem poené pericla ſubit.

ptolemęū depellit

Cęſar Alexandri nam vindex occupat vrbem:
datq̄ tibi regis mœcha puella ſoror.

Cęſar adultę

Victor ab his abiens uicturus ad altera tranſit
littora bella fero cū mitridate moues.
Iam Domiti vires pro Cęſare natus euntis
fregeāt: ipſa dedit dicitur arma pr̄.

Natū Mithridatis
ſternit.

Arma tulit rerū dn̄s iuſtiſſima cęſar:
& fuit huic iudex: cui fuit ille noces.
Attn̄ in pr̄iam duplices agitare triumphos
neſcio qs prohibeat ſcipio: qſq̄ iuba.
Gratius at nūm preſens deus accipit impar
cęſar ab his victis gaudia terna uehet.

In libyen tres hoſtes
vīcit.

In libyen curſor tendit/ tria caſtra repugnāt
ſed tria luce una cęſaris arte cadūt.

Vrbē triūphator
petit

Tunc romam uictor repetit/ fert aureus axis:
actus & ex triplici parte triumphe ſonas
Hęc ueni/ vidi vici: triā currus hēbat
nomina/ qd dictu diſcute lector erāt:
& ſi faſtidis tanto ſermone teneri
aut parce: aut cām corrige: culpa ſua eſt.

Vix finem inuenio rebz quas gessit: at ipe
qualis agens, ego sum scribere fessus erat.
Gloria cesareis fuit hec postrema triumphis
uerius ut populus dixerit esse nefas.
Illic quo fusco titane cadente recessu
nocturnu seris hesperus ardet equis.
Pompeii nati pompeio digna parente
castra acri morant conglomerata manu:
Strauit at hos cesar: que mille picula mortis
correpto certum est ense subisse prius.
Fassus & est dicens iam sepe cupidine laudis
nunc pro tutela corporis arma tuli.
Protinus hinc domito tibi roma notabilis orbe
a centu bellis integra signa refert.
Pace fruens parta mundv est complexus: & Ausus
Iupiter in terris nulla iubere fuit.
Tunc fuit edendis princeps: ac legibz auctor:
& posito studiis gessit ab ense manus.
Orandi veteres loca prima tenere putarunt
lingua vel in terris si ciceronis erat.
Ipsaq; tanta fuit clemencia cuncta potentis:
vt viuo ediderint templa colenda pres.
Anteq; confusos certo dedit ordine menses
ire suum nomen in qbus unus habet.

Filii po. a ce. strati

Ce. orbe uicto
ad Roma

Leges edidit

Orator ingens

Clemes

Astrologi

Cesare nunc sol virtuti premia soluens
quis uiuant homines frugibz implet humū:
Cum q̄ prius plures sine nomine currere annos
notum quadriiugis nunc iter ambit equis.

Prodigia ī morte cęsaris

Nilmirum extincto si cernere cęsare terram
odit: & ad sceleris lumina clausit opus.
Palluit: ac cęsi finem dum luxit in annum
tellurem uiduā nil peperisse liquę.
Omnia signa nefas sed adhoc elementa dederūt
impia res visa est omnibz illa deis.
Auditę é cęlo voces ululatibz amplis
ſb tenebras dudum nocte silente queri.
Ignibus insolitis una certantibz æther
fulsit: & in terras moxc cecidere faces.
Mutus & horrendū dcū pecus omne locutum est
clamauit nascens vę tibi roma puer.
Bos ad aratorem me dixit inepte qd vrges:
non mō far deerit: sed cito deerit homo.
Flumina in obscœnum lymphas uertere cruorem:
non equa & lapidum credulitate pluit.
Amisit templis sic dij tremuere tridentem
neptunus marti decidit hasta manu.

thybris

Flumen in aduersum mirandi thybridis angues
exultant: omnis de rate nauta fugit:

Monſtrorum dirę facies: mutataq́ retro
in ſp̃em ſpecies: & genus omne pauę.
Sus caput humanū: puer os elephantis abuna
mr̃e ferunt: partus odit & ip̃a parens.
Mutari ex ſeſe comperte in pixide ſortes,
flent regum vultus: & ſuper ęra gemunt.
Agricolę ſegetem campo ſecuere cruentam
area poſt meſſes ſanguinolenta fuit.
Corruit: inq́ ſinus conſedit terra profundos
umbrarū gemitum ęca cauerna dabat.
Diſcindi ęlum uiſum eſt: incendia fulgent
extremum trepidat gens male fida diem.
¶ Signa ocaſarū qd dicam ad ſacra ferarum?
in fibris omnis uictima triſtis erat. Fibrę triſtes
Immolat ip̃i mę dum tp̃re ęſar in illo
nuſq́ queſitum cor reperitur ouis. Mirū & horribile
¶ Ergo uiginti romę tria uulnera regem
conſternunt: aīus ſydus in aſtra volat. Cę. extinctus
Vltorem ſed habę natum (fuge brute) ſororis
proditor ó caſſi tu q́ brute fuge.
Hic iuuenis longo poſt fata profectus ab orbe
ne ſibi ius deſit ſub ciceronę rogat:
Diuus adoptarat nam ęſar auunculus illum VITA OCTAVII
ſcripſit & eſſe ſuas uelle nepotis opes.

Sed iam præsumptis ingens Antonius armis
enſe ferente minas huic repetita negat.

Antoni⁹ & August⁹ ad arma

Scindit⁹ infelix diuiſis roma duobus
hvnc fauor: hunc ſua res: & manus apta iuuant.
Cęca p italiam ſerpit diſcordia rerum:
& loca diſcurſu cuncta tenente fremunt.
Demū mars acies odiis: ac viribꝫ auctas
miſcet: honor tuus eſt cęſariane nepos.

DIVVS BORSI⁹

Hiſ ſemper romę tellus mutinenſis amata
nunc tibi Dux borſi ſubdita campus erat.
Aufugit ad lepidum uictus: uenit alter in vrbem
victor: ſpes tñ eſt parua qetiſ adhuc.
Tunc ieunt fœdus treſ ſęuiſ ſortibꝫ ictum

pax. con⁹ rempv.

ex tribus una tñ cā fuere duo.
Publica res premitur: tercentū corpora ferro:
cum patruiſq; pres: & cicerone cadunt.
Hinc macedū campoſ: ſic nam vindicta petebat:
umbraq; magnanimi cęſaris ire parant.
Contra occiſores mundus coniurat iuli:
marcus & August⁹: hi duo mundus erant:

Vindicta d cę morte

Caſſius & bruttus cœunt confligere prompti:
ſed perferre duo non potuere duos
Sternuntur: fuga fit: pectus cauat enſis: & ambo
qua periit cęſar deperiere manu.

Hoc hꝫ impietas q; lędere definit in sę
tristis: & auctorem corrigit ipsa suum:
Sed neq; victores tenuit fortuna quietos:
illa nec Antoni quę tibi nupta fuit.
Materiam tribuit bellandi ęgyptia pellex:
qua uisa spreta est cęsaris ipsa soror:
Nescio ceu possint alijs qd dulcius ullę
ut perimas frem̄ si iubeą una tuu.
Pellitur ę domibus Antoni octauia coniunx:
frater amans: factum totaq; roma dolęt.
Tunc odijs demum paribz fera prelia gliscunt/
: dat campū actiaci littus: & unda maris:
Conuenere Duces trabibus sup alta cauatis
turritę pelagus ęculuere rates:
Robora promotos: & lignea moenia condunt:
ac uarij per aquas agminis arma natant.
Arte pari: atq; equo bellum discrimine sumptū est:
marte sed incoepto dat cleopatra fugam.
Ipsa fuit presens Antoni causa ruinę:
exptura noua quę fugit arte uirum.
Vexat amor Iuuenem/ nec cum retinere potestas:
aut ius militibz dum fugit illa suis.
Non honor: atq; decus proprium sup ora reclamans
fama: nec imperij certa picla tenent.

Cleopatra cā belli.

Augustꝰ. & Antonij in armis utq;

Insanꝰ amor.

Cedit mentis inops animā portante puella
: insani fruitur cæsar Amore ducis:
O te felicem si non cleopatra fuisset
Antoni: strato de duce cæsar eras.
Transit hyems: transit sollers Augustus ad hostē:
quem captum in pharios littore tardat amor.
An. & Cleo. obsessi Vrbis Alexandri sub moenibz obsidet ambos:
sed pacem sera condicione petunt.
Laudibz hic postrema suis Antoni? egit
vi propria: & claro plurima digna duce.
Ad famam demum falsi rumoris amatę
An. se occidit astricto miserum transfodit ense iecur.
Accurrit sparsis amens cleopatra capillis:
Verba flentis Cleo. ac cælum: ac superos clamitat esse truces.
Mox p ego hunc inqt clarum regina cruorem
: in manibz cæsi cultet amantis erat:
Inuitis superis: fatoq; & morte superba:
lumina quę lucem clausit in ista meam:
Te sequar: & comitem uiuus me ut semp hēbas
extincto ueniam sic deopatra comes.
Non ego Cęsareis seruabor uiua triumphis
Sbditus in me hostis ut uideare tui.
Sume sepulchrales tibi dat mea dextra coronas
mixtaq; cum lachrymis vltima dona meis.

Floribus hęc deflęns noua busta coronat amantis:
addit & irato pectore certa mori:
Vmbrarum rēges / infernę mōstra paludis.
quos stygx ęternę noctis & umbra tegit.
Sumite me sedes hic si puenit adimas,
hoc sine non cęlum: non mihi regna placent.
Dixit: & admota miserandis aspide mām̄is
ultima tc Antoni vox fugit ore uocans.
Principibz cęsis, cęsar fuit vrbe potitus:
nam qs seruę oues si modo pastor obit.
Flebile post habitam mun' cōmune sepulchrum
ambobus miseris vt petiere dedit.
Littora Nicopolim rediens mox condidit vrbem:
quę prope nauali gloriā parta sibi est.
&repetens habiti romam ostentator honoris
emulus aurato solis in axe nitę.
In curru ęgypti princeps argentea virgo
: fixa sub huberibus mordicus aspis erat:
Dalmaticos posthęc: téq; vrbs cantabrica tęlis
angit: & oppugnat / crus tn̄ ictus abit.
Germanos: thracas: & sesę sponte sicambros
dedentes belli condicione capit.
Hic certum est ullę nunq; sua prelia genti
intulit: aut nisi vis: iustaq; ue causa foręt.

Cleopatę semę interficiēs

Nicopolis ędificata.

Augus. triūphās

Gentes victę

Laus Aug.

Nec fuit in uictos qsq; clemencior ipo
nec quem pteſum ſit magis eſſe trucem :
Talis & imbelles hoc nomine compulit indos :
foedus & indomitum ſponte rogare ſcytham .

Nonnulli regum propriis regionibus vrbem
ſtruxere : & nomen impoſuere uiri .

Quę ī exīos fecit .

Nonnulli ipſius genio noua templa dicarūt :
iurandum q; eius conſtituere caput .
Pignora quę Italici gens partha pudoris hębat
dempta tibi hoſtilu : ſigna q; craſſe manu .
Exigit : ac ſęuos lacerata reſarcit in enſes :
& uetus a noſtro dedecus ore mouęt .

Roma ab Aug. decorata

¶ Iam pete conſpicuis quot romam dotibz auxit
q legis : ut terra eſt : pax q; parta mari :
In marmor lateres parium mutantē : in aurū
marmoris arcitenēs verſa columna domos .
Machina portibus cęli ſimulata ſub amplis
ſpectantū viſum forma profunda fugit :
Diis tribus ille forū necnon tria templa dicauit
nomina ab effectu dans noua cuiq; ſuo .
Iupiter arce tonans ſumma , mars vltor , Apollo
pythius : hi uotis nanq; fuere duces .
Que ſimulacra ſibi fuerant extructa recoxit :
& conflata pres attulit ante deos .

Vrbem distinxit nulla regione notatam
p vicos certi nominis atq; uias.
Mox thybrim rapidum minima tellure natantē
laxauit: laxo nunc fluit ille sinu:
&quo commodius vrbs undiq; posset adiri,
omne laborato marmore compl& iter.
Nunc sup hoc graditur mundo cum calce uiator:
subq; eqtis pedibus ferrea saxa sonant.
Aduena sic romam face nulla nocte petebat,
lux uia recta gradus: duxq; erat ipa sui.
¶Nullus maiori fecit spectacula sumptu,
cesare nec uidit qs mage facta libens.
Adde uices uarias ludorum: & prelia circi:
victori ac larga munera fca manu.
Pacificus sic sex & qnquaginta p annos
Imperium rerum solus in orbe ten&.
¶In somnis eius mr̄i excellentia visa est.
Actia dic noctis, dic simulacra, canam.
¶Excubitum mr̄es ibant ad apollinis aras:
sacraq; femineas puigilanda uices,
Hec cur egra fore& lectica lata sub edem
orabat vita sospite posse frui.
Dum sic languenti: tacite & noua vota paranti
clausiss& repens lumina fessa qes.

LVI. Añi. ī pace

Actia mr̄ Aug.

horribile somniū.

Ecce thorum uisum sup irrepsisse draconem:
q premere stantis corpora more uiri.
Actia consurgit: sed imagine territa somni
polluti labem corporis Imbre piat.
Stant circū comites: & nudo in uentre lauantis
aspiciunt maculas: forma draconis erat:
Quoq; magis sparsis depellere fontibus instant
se sparsis promit fontibz illa magis.

miserrima

Actia sit pregnans: trepidataq; horribile monstrū
ne sit serpentis fea pudica parens.
Tortaq; uiscerib; puero saliente retactis
vípera sub posita credit isse manu.

Aliud somniū.

Ante diem partus ferri sua uiscera ferri
p celum uisum p maris alta fuit.
Explicat illa volans lato diffusa rotatu,
nec rostro: aut lædit vnque tonantis auis.
Ecce parit: proles non somnia nata fefellit
uerum vita uiri iam tibi dea docet.

Aug. doctiss.

Adde quot ingenuas Rex dignus laude partes
carmina versatus edidit: atq; prosas.
Est rudis officium tm spreuisse poetam,
que nescit princeps dogmata nullus amat.
Omnib; ille modis eius presentia sæcli
ingenia: vt doctus iuuit: & artis amans.

Inter & alta ſuum fertur coluiſſe maronem:
ſed merito: quę par muſa maronis erat.

Nominis immenſum celebrati prima per orbem
is tibi virgilius mantua cauſa fuit. Mantua

Ad lapidemq; ferunt: eſt natus ab urbe ſecundum
cum pre dum genitrix proxima rura petit.

Ante diem partus feriens cu vertice celum
ſopite uiſum eſt laurea virga pari.

Fert puer auſpicio felici nomen & omen: Vn virgili?
quem pr arua prius per vaga ruris alit.

Nobilitare tuu prohibes pr improbe ſemen
uim facis ingenuis ruſtice ſyderibus.

Neſcius heu reges: & quot preclara necabas
nomina: cum villis qd ſibi tolle procul?

Duc tu fingenda ſub glite uolubile lignum: Pr figul?
& figulus celerem cum pede pelle rotam.

Iliadum cas decc & hunc narrare ſupremos:
& priami abſumptas dicere regis opes.

Iamq; decem: & bistres creſcens pfecerat annos:
cum de more uiri ſumpſit & ipſe togam.

Tuncq; cremonenſi dudu nutritus in vrbe
ſeſe gymnaſiis contulit inſubribus. Mediolani ſtuduit.

Parthenopen demu graii lectoris ad artem
tranſit: & aonii fluminis haurit aquam.

Sic romam eloquio florens peruenit utroq;:
cui fuit Augusti cęsaris aula patens.
Materiam primi nocturnus carmĩs imber:
quem lux est claro sole secuta, dedit.
pollio vir. amic⁹. Pollio cõmendat tunc regi ex corde poetam:
& uati uates, re q⁹ prębet opem.
bucolica edita. Tityre te patulę recubans sub tegmine fagi
tunc canit officii q cupit esse memor.
Georgica Sic mecœnatis nomenatis nomen celebrauit amici
syderibus qbus est terra colenda docens.
Encidos op⁹ Mox argumentum: & stirpis monumenta latinę
cęsaris enida motus honore canit.
Diuinum meruit hoc inter cętera carmen
dia: cędendum est quo tuba tanta sonat.
Carmina: quę uiuis prędordia tactibus intrant
scripsisse ad morem quo parit ursa ferunt.
Laudes vir. Scriptores & graios superasse probatur:
vt clauam e manibz herculis eripiens.
Vnde putem nr̃as fontem hunc heliconis adurbes
aduexisse nisi mors secuisse iter:
Iam caput extulerat cursu sup arua superbo
minaius: & nitidis clarior ibat aqs.
Tendentem cœlebres mors interœpit athenas:
mersaq́ in ignoto mantua tota mari.

Non tulit Augustus rediens oriente subacto
ignota condi nobile corpus humo.
Vatis ad antiquam sedem iubæ ossa referri
parthenopen: calabri nec tenuere uirum.
Quodq; maro est rapidos moriens testatus adignes
mandauit Cesar corrigeretur opus.
Hi sunt uera duo: postremaq; lumina mundi:
cumq; ipis periit mars q; minerua soror.
Maiestas miserum tunc virtus liqt orbem:
unde cito est factus ille dolore senex.
Post geniti reges uires hūere paternas
ad fratrum nullus robora fr̄ iit.
Si tn̄ imperio qsq; successit amandus:
uirq; fuit nostro q pede dignus ear:
Hos ego p medios tanq; per sydera lapsus
te uelut ad solem dux̄ mea signa feram.
Vendicat ante sibi reges loca Liuius ingens:
historicum tellus quem patauina tulit.
Plinius ignotum cui nil natura creassꝫ
creditur a pulchra proximus urbe seq:
Nec mihi doctores cura est subiungere sanctos:
non forꝫ hec celi pagina parua capax.
Hos maiora decent: & eis promittere vellem:
sed iam cum superis est mihi nulla fides.

Vir. pthenope translat?

Dux borsi?

·LIVIVS· & PLINI?·

Doctores sc̄i.

Tot uotis omnes lusi periurus amator
ne deeies credat qs modo dcã deus.

Diva Angela

Parate dii falsum uestris é cuibus una
Angela me fecit sęua puella nimis.
Iamq; meis precibus deeies promissa fefellit
nunc uolat a nr̃a non retinenda manu.
Sol precor immites: seu grando dissuat alas:
& cadat in nostros virgo cupita sinus!

Icarus

Illa perire tua non ḥ̂ãre morte meretur:
nec dignus talem est pontus hr̃e deam.
Ar memor Angelia miserum quo ducor Amoris
nymphę agite cœptum cor leue pgat iter.

-VESPESIANVS-

Nomen primus habens a cęsare septimus almum
cum nato princeps vespesianus erit.
Hic liciam thracas: cilicasq; & uicit Achęos:
& ludęa sub hoc roma recepta tibi est.

-TITVS-

At uirtute titus vir florentissimus omni
graium cum tragica fraude poema canit.
Ambo simul celebrem solimarũ egere triumphũ
q̃ nati: & splendens mutua pompa pr̃is.

-NERVA-

Equandum nulli neruam grauitate sequentem
sponte deum in numerum roma benigna refert.

-TRAIANVS-

O prima traianum mens: & doctissima recti
uult inter reges nomen hr̃e bonos.

Huic pro lugubri miranda columna sepulchro
a populo est gestis sculpta leuata suis.

De scythicis: arabum: rebusq; triumphat iberis: — Scythę victi
& thessiphontem cum babylone premit.

Nec satis ista: maris classem sup̄ equora rubri
edificat: timuit india nigra minas.

Elius hunc sequitur p̄r ut Traianus adoptat: — ·ELIVS·A·
& nomen picens Adria: datq; genus.

Hic utriusq; fuit vir prudentissim⁹ oris:
unaup̄ & patrię roma supba patrem.

Post q cognomen patrum pietate recepit — ·ANTONINVS·
natus adoptiuo stēmate regna tenę. — PIVS·

Ossa paterna locat sub marmor funebre: quod nūc
si petis: heu nostrę nomen amantis hēs.

Optimus inde capit vir coniugis arma nefandę:
Imperat hic socio teq; Seuēre sibi. — ·M·ANTONINVS·

Amissos partha reuehens de gente triumphos
hunni corpus hn̄t: sanguine naris obit.

Septimius fortes se debilitasse britannos
iactat: & ad nomen parthia tota tremit. — ·SEPTIMVS·SE·

Quin Arabum facta est prouincia terra sub ip̄o
eoum occiduo thus tulit illa soli.

Nomen Alexander tantum virtutibz implę: — ·ALEXANDER·MA·
Femina cui prestans M̄amea m̄r erat.

I s uirtute potens : ſumptis q; potentior armis
Antonine nefas corrigit omne tuu .
Queq; orbe eſt toto te principe paſſa rapinam
roma ſub hoc ultrix extitit alta ſui .

AVRELIANVS

Aureli pro te ſi flagito carmina muſas
forte ipſas carmen que nege inter erit.
Zenobiam memores ſunt te cepisse puelle :
feminei generis que fuit una decus .

PROBVS

Qua probe ſuccedens dignum te laude probabo :
probra cauens nomen tu probitatis hes .
Occubuit cęſar te decedente ſecundus .
tam tuus in gallos ſplendidus enſis erat .

COSTATINVS

Conſtantinus ht cur ſe ſup ethera tollat
Idolum uera relligione colens .
Ceditur in media diſcors maxentius vrbe :
q; birbyniacis vallibus hoſtis erat .
I pe ſup montis it culmina uictor olympi :
& ſouis ad magnas pautit enſe fores .

THEODOSIVS

Theodoſium romam rex illi accerſit amicus :
participem & regni vita probata facit .
Rem romanorum tenę vrbe minante ruinā :
amittit q; eius maximus enſe caput .
Vindicat extinctum conſortem : & capta tyranni ſ
Eugenii dño fit pereunte nihil .

Graius at illustri fit bellisarius arte
hanc inter gentem dignus hre locum .

BELLISSARIVS

Italico Gethicas ioue missus ab orbe cohortes
eicit: ad gelidas i fera turba domos .
Persarum regem cedit cum principe medo,
Hat cruor: & rubri fit noua forma maris .

Carolus imperii gallis diademata transfert.
principium gnis Dux celebrande tui .

CAROLVS MA

In pyrhencos iaciens sua fulmina saltus
bellat: & iniustam corrigit ense fidem .
Saxonicos: slauos: erectiq; axis haistas .
uincat ab infida relligione trahens .
Christus eo amisit mundi pereunte fauores:
cultus & inuictum noster in arma ducem .
Sed confusa simul flerunt elementa cadentem.
omnis & ante dedit signa tremenda deus .

prodigia ī morte
Caroli .

Nouimus insolita tunc vi concurrē uentos:
fulgura & iratum mittere plura iouem .
Cum stabulis ualles sparsere armenta per imas.
& tenuit culmen nulla p arua domus.
Defecere simul: certum est: duo lumina celi:
uoxq; audita queri solis in orbe fuit:
& deus ac si iterum pateretur in axe pependit,
casurum timuit gens lachrymosa prem.

Origo estẽ dom⁹

HOc tu diis grato venisti a stẽmate princeps
producunt fructus semina munda pares.
Tempora si gradibus huic anteriora reqras
ibis ad affinem sanguinis vsq; deum.
Viue diu regum: ac diuum stirps sola supstes:
cuius apex solem transit & astra sacer.
Principium uelut: quo scribere coepim⁹ orbis
pax: ueraq; fides cum bonitate fluit:
In te pacifcus sic desinet orbis: & alter
tangere qsqs erit non tua signa putet.
Audiat hec mundus: celumq; & campus Auerni
pro te nr̃a sonant principe labra tubam.
Tanta rara tulit pro re mihi carmina musa
tuiq; Dux tanq; non tibi dc̃a legas.

DIVI BORSII VITA

BOrsius Estensi natus de principe princeps
Nicoleo: coluit quem quasi terra deum
Corporis egregium formaq; & robore florem
dat tibi mars: spreta est desidiosa venus.
Nouimus & tuuenem te tam didicisse magro
ne mage qs belli clarus in arte foret.

Laudes optimi principis.

Sepe suo attonitas stupefecit nomine gentes:
deq; nouo terris cesare signa dedit.
Ille loco nunq; vel tpre defuit: in quo
tela hostis strepitum: quassa vel arma darent.

Nunc Ducis officium / nunc militis omne facessens
arte laborantes: tuuit & ense suos.
Auertere illum tantis bona fata piclis:
dii qbus & curæ terra regenda fuit.
Nanq; Leonelli post funera fratris auitum
Impium populo sponte uocante capit.
Q3 bñ dii vestro tunc consuluistis honori
ne mundi caderæ Itala terra caput.
Verus enim princeps discordibz acta tyrannis
sumptibus emendat: consilio q; premit.
& tot nutantes scelerum sub pondere terras /
adiuuat: ac casus firma columna tenæ.
Tum sibi bellorum cessit scelerata libido /
nec Iani anapitis post patuere fores.
Orbi pulchra fuit pacis Ferraria templum:
& circum hęc tenuit mars loca scā nihil.
Exptes pacis populi dixere beatos:
illi subiectos q coluere lares.
Principis at motus tanto pro nomine cęsar
Imperium romę dum Fredericus adit:
Hunc immortali meritorum donat honore:
& uerum dia: iussit & esse ducem.
Tunc eius mucro recto cum cuspide cælum
aspexit / pronum quodq; posus iter.

Leonell⁹ Estẽ princeps

Ian⁹ biceps

Fredericvs imp.

Iustitia

Dextera mortales sua nil dignata triumphos:
regnaq; pro supera prelia sede tulit.
Nec nisi bellipotens pro legibus extulit ensem
pandit hoc homini regia marte iouis.
Brachia tunc prompsit sceleri contracta nocentū
scorpius: & celi fretus honore vigę.
Libraq; mox dño trepidante recondita dudum
fulsit compositis aurea syderibus.
Hinc populus media fundauit in vrbe columnam
gratus pacifica relligione duci.
Ipse sedę qualem cretę Minoa putamus
aut inter magnū sydera densa iouem.
Hoc Duce pauperibus nulli nocuere potentes
In sacro tantum pectore iuris erat.

Amor prīę

Aduena q; prīę cupidus vis scire decorem
i pete cornuto qua natat ore padus.
Illic inuenies equanda palatia celo
subq; oculis mundū nil nisi marmor erit.

parium

Tum quasi diuinam mutus miraberis vrbem:
& dices nostri motus honore ducis.
Rerum non alios dnām te roma qrites
crediderim: & mundi progenuisse caput.

Aī & corporis dotes.

Quęre aī partes: seu corporis intus & extra
corpore Pompeius: menteq; Cesar erit.

Virtutem: Imperium: formam: vim: fata dederũt
essent multorũ quę bona solus hẽt.
Primus inexhausta diffudit munera palma
laxarunt charites quo fuit ille sinus:
Muneris officium taliq; secutus amore est
ut forex officio gratior ipe modus
Italię Dñi reges: genus omne uirorũ
munifica ad digytos prœbuere duas
Tristis Arabs nũmo sibi deficiente viator
hoc duce odorati uenit ad ora prĩs.
&niger ostendens niueos ad munera dentes
indus susceptа risit egenus ope.
Acasu ad phœbi surgentia lumina: cunctis
gentibus extensis extitit aula domus.
Eius nec tectis sol indonatus abisse
creditur: auratum rettulit inde subar.
¶Quid referam reges precibus: qd sanguine iunctos
palpantes omni condicione ducem:
Illius á nutu regnorũ sũma pependit
Italię: dubię sceptra tulere manus:
Os fuit illius belliq; & ianua pacis
principibus: qbus is sic fore uidit opus.
Nec tantũ explicitas nudo mucrone cohortes
quantum indignantis ptimuere minas.

Liberalitas

Auctoritas.

Aragonum hinc frī petiit Rex iungere natam
& Duce ab Insubri est pulchra petita soror.

·TRISTANI SFORTIA· Nuptaq; Tristano claro cum principe belli
Sfortiadę geminos iungit amore duces.

·DIVA· BEATRIX· ESTE· Hauigat excellens ad regna beanda beatrix
creta inter celebres posse venire deas.

Illa sup paribus saltu & pegrina choreis
ire padum facili non peritura pede.

Aut campi densos transire p equora flores
nec sumuz unius flectere calce caput.

Minerua supata. Si nouit manuū studijs supare mineruam
miratus uarium sol mihi testis opus.

Dic aī dotes: dic corporis auctor hebit
dignius in toto Iupiter orbe nihil.

Maiestas morū diuinitus omnis i illa
contigit: hic uires dij posuere suas.

Pallada cristatā vidisse sb̄ Egide posses
gestibus: & tardo – qua uenit illa gradu.

Miratę hanc regum quot iam cupiere puellę
sic os: sic oculos: sicq; mouere manus.

Stirpe beata qdem: virtute beatior omni:
nomineq; & forma sola beata fuit.

Insubres. Insubrium mres florent felice magistra
egregii specimen siqua decoris hr̄.

Vrbibz ingenīi tribuerunt fata regendis:
qua uigilante cubē tutior aula deum.
Vna pudicicę potuit tibi condere leges
hippolyte: atq; illi cultа diana uiro. Hippolyt⁹ &
¶Sed qd ferre deam parnasi fonte retemptē diana.
quam padus aduerso uix tulit amne capax?
Dux est una meę merces: & sarcina classis
borsius hoc sumpto pondere uela dedi.
Attn̄ eternam mihi dent si numina uocem:
continuūq; vt mel carmen ab ore fluat.
Dicere desperem q̄tis p tempora rebus
ostendit summū mens generosa ducē.
Ille āi nunq; regem sibi laudibus equum
si res laude forē discutienda tulit.
¶Atria prętereo toto patefacta receptu: Humanitas
& mille ingratis limina principibus.
Quę uidere canam mea sęcula: tūcq; dolendū
corpus in Insubribz crimine-amoris erā:
& mea continuo rorabant lumina flętu
heu soluor: qd non sęua puellā iuuas?
¶Principis Insubrium cōnubia nata petebat
parthenopes regi paruula fcā nurus.
Hic Dux tendenti non inferiore paratu
obuius usq; tui moenia parmā fuit. Magnificentia

Tercentū luuenes denſi uaga turba tumultus
excelſum ſtipant ad latus omne Ducē.
Euincī ſolem cultus ſplendore putares:
& ſcindi cœlum plauſibꝫ: atqꝫ tubis
Tum procedentes vmbracula ſūma cateruas:
& fœūꝫ é uiridi cœſpite texit opus.
Veſtibulis aditus tentoria tenſa fuere
: caſtrorū ſpeciem res ſubeunda dedit:
Dionævs cupido Arte Dionæi magica ſibi lucus amoris
cretus ab Idalio ſponte uolaſſe ſinu
Preſſit odoratam daphnē pro corpore laurum
phœbꝫ phoebus: & intacti preteriere duces.
Prochris Iā inter frondes procrin referentia uiuam
ora puellarū ſole furente nitent.
Illi dignatū credas ſeruire tonātem
cum toto coetu ſe tribuiſſe deum.
Eolus Æolus hic leuibus ſpirator ab æthere flabris
ſerpit: hūc molles vota ſecunda ſinus.
Lenia ſiluarum collidunt murmura frondes:
& ludit verſis uentus in ora comis.
Seqꝫ uirens compſit feſta ceu luce videndā:
ſeqꝫ oculis hominum florida riſit humus.
Nymphæ Sic latices: uiuos nymphæ anteqꝫ lumina fontes
deduxere uirū corda dientis aquæ.

¶ Post ut ad erisonas uentum est bis lusibꝫ urbes ·
uisura in foribus plebs stupefacta fuit ·
Turba puellarum ſ peculis egressa pependit
spargens sanguineis lilia mixta rosis
Continuo uersis aulas subiere patentes
cardinibus: nutant atria: tecta fremũt ·
Circunquaqꝫ sup submotis solibus ardẽt
purpura de rubri sanguine tincta maris
Quodcunqꝫ eoo diſſer uelamen in orbe
texit: ad umbrarum cõmoda tegmen erat ·
¶ Fons fuit ęterni pro tẽpre dulcę liquoris
effundens nulli dona negata viro ·
Marmoreum sup hunc pectus stat nuda puella
uirginis ẽ mãmis nectar: ẽunda fluit ·
Murmurat in venis repens ad summa lyęus ·
sparso aer rorat flumine: terra madẽt ·
Repperisse queas uini sectatus odores
cęcę: sed extincta mox refer ora siti ·
¶ Nunc cano conuiuis data fercula digna deabus ·
huc ieiune ueni prandia lector hẽs ·
Cuncta elementa suum quęsita fuere per orbem:
omnigena ẽ pingui est pręda retracta manu ·
Ad loca nulla fere tunc inuenere sãlutem
retia terra gerit: retia pontus hẽt ·

Mare rubrũ ·

Lyęus

Elemẽta
qsita

Dux venator

Ethera pennatis Dux prędatoribꝫ auceps
circundat: volucrum decidit imber humi.

Columba veneꝝ

Aerię ad ſuperos pulſę fugere uolucres
in gremio veneris capta colũmba fuit.

Pauo Iunonis

Prona Iouis coniunx trepidis pauonibꝫ hæſit
vixq; ſuper currum eſt tenta iuuante manu.

Cæſar

Creditur has epulas nec menſa tuliſſe deorum
prandia nec ſumptu cæſar iniſſe pari.

Petruſbon?

Diſcumbunt dapibus: tum diſcumbentibꝫ aſtaſ
petrus cęleſti perſonat arte bonus.

Mars

Idalię ſurdas ad iuſſa cupidinis aures
pandit: ſ̃b tremula cor ſalit omne manu.

venus

Tum religat ſęuum vulcani ad rętia martem
dii rident: lachrymat nuda pudore venus.

Iupiter

Deprehenſumq; iouem furto meretricę iuuenca
concinit: in celebres omnis it aula ioꝯos.

¶Menſarum interea turba propante magiſtri
imperitant: vulgus fertq; refertq; pedes.

Adamas

Auratis luuenes geſtant in lancibꝫ eſcas:
inq; adamante ferunt vina bibenda cauo.

¶Vix capit his finem noua pompa paratibꝫ amplis
Leticiam qcquid vndiq; fiat hũ.

Quicqd agant famuli dn̄i pro nomine, cernas
in frontę cordis libera ſigna ſui.

Lignaq; detractis mantilibz alba putares
sed mensas ardens purpura longa tegit.
Quacuiq; hic vultus: quacunq; ve lumina uertas
quę solem uincant fulua metalla uides.
Parietibus tectis auro: vix lumina lucem
fixa queunt ceu re lucidiore pati.
Argento stabulis bibitur: preciosa falerni Falerna
uina & equos famulo proiiciente lauat.
¶ Italem & dnm nunc dilexisse recusa
lector emit nisi te sis fera tantus honor.
Qualis in externos fuerit: qua fronte petentes
uiderit: estiuo plus tibi sole liquet.
Magnanimu suis sine nomine dicere quęq;
no potes exemplo liberiore frui.
¶ Qua fuit in dulces usus pietate propinquos Pietas in propiquz
letben qq; bibut no meminisse negant. Letes
Quanta Duci fuerit saluo clementia iure
credimus elingues dicere posse feras. Clemetia
¶ Italiq; nimiu felix hoc pricipe tellus:
quo celeste deu sospite mun hes:
Tum q; disce tui grande sperare ruina
astra suu repetet cu tibi dura duce.
Humani potius gnis di tollite mudo
dimidium: aut nos mea sors necis inter eat.

Ne uideamus eo cum decedente recessum
Iustice: ac tantum busta sb atra deus

Cum tn his prcabus sint pectora dura deorū:
seq, suum ciuem tpre vdle ferant:

Non dubitem cli si lumina bina qbusdam
principibus cesis cca fuere diu:

Luminariv defectus

Eternam in noctem resoluto cardine rerū
hoc sol de clo mox pereunte cadet.

Sol clo cadēs.

Finis.

B.E.

cc. II 461

B.E.

L. 872
~~XII. I. 26~~
Mf. ~~XII. II 2.~~
A. P. 6. 26